

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárlás Elemér**

Károly király a sigmaringeni vadászatokról Hitler kancellárhoz utazott Berchtesgadenbe

A német államfő ebédre hívta meg a román uralkodót

Bucurestiből jelentik: A Viitorul értesülése szerint II. Károly király és Mihály trónörökös szerdán Sigmaringenben a Hohenzollern Frigyes herceg vadászatán vett részt, melyre sok előkelőség is volt hivatalos. A szerdai vadászkirándulással véget is ért volna a király németországi időzése. Időközben azonban Sigmaringenbe meghívó érkezett Hitler Adolf német birodalmi vezértől, hogy Ófelsége vegyen részt azon az ebéden, amit az ő tiszteletére a német államfő kíván rendezni Obersalzberg-

ben. A király a meghívást elfogadta s útiterve ehhez képest módosult.

Münchenből jelentik: II. Károly román király esütörtökön 8 óra 42 perckor érkezett meg négy kocsiból álló különvonatján Sigmaringenből a müncheni pályaudvarra. Ófelsége kíséretében volt rokona, Hohenzollern herceg és felesége, valamint Ferenc József herceg.

Tíz órakor indult tovább a különvonat Berchtesgaden felé.

Constantinescu nemzetgazdasági miniszter Londonba utazik 25 millió font összegű kölcsönről való szerződészkötésre

Londonból jelenti a Curentul: Ófelsége II. Károly király londoni látogatásának egyenes következményeként Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter meghívást kap Londonba, ahol fontos gazdasági tárgyalásokat kezd. A nemzetgazdasági miniszter perfektuálja azt a megállapodást, melynek értelmében Románia kereskedelmi csereforgalmának fejlesztésére huszonötmillió fontsterling hitelt kap Angliá-

ban. Az a beszéd, amelyet az uralkodó a Guildhall-ban elmondott, nagymértékben hozzájárult e pozitív eredményhez. A City felelős köreiből, a dunai problémával kapcsolatban egységesen a következő az álláspont:

Az európai béke szempontjából döntő fontosságú tény. Anglia és Románia gazdasági, valamint politikai együttműködése.

A francia sajtó kiemeli, hogy Károly király egyformán baráti politikát kíván folytatni a szembenálló államcsoportokkal

Párizsból jelentik: Az Ordre című francia lap „Mit jelent Károly király utazása?” című, a hosszabb cikket közöl és ebben a következőket írja: Ófelsége, Károly király nyugat-európai utazásának kivételes fontossága van a legutóbb Közép-Európában történt földrajzi és politikai átalakulások nyomán. Románia szerepe már eddig is nagyjelentőségű volt, most azonban még elsőbrendű értékelésű, helyzetével, embereivel és terményekkel való gazdagságával. A román királyságnak a közeli jövőben döntő szerepe lesz az európai politikában. Mindenki azt a kérdést teszi fel, mi lesz a jövőben Bucuresti politikája? A nemzetközi politika terén Románia magatartását az ország érdekei határozzák meg és ezeket Ófelsége Károly király nagyszerűen és erőteljesen testesíti meg. Ez a politika két szóban foglalható össze: béke fenntartása. Károly király Ófelsége azért parancsolt „megállj”-t a belpolitikai viszályoknak, hogy Románia külpolitikája érintetlen maradjon. Megszűntek a kíméletlen pártharcok, amelyek veszélyeztethették volna a király-ság politikai függetlenségét. Az Uralkodó ter-

mékeny és erőteljes tevékenysége máris eredményeket hozott és ez a siker szintén hozzájárult ahhoz a rendkívül meleg fogadtatáshoz, amelyben rokona, az angol király részesítette a román államfőt.

Rokonszenyvel teljes fogadtatás volt Párizsban is. Románia békét akar. Nem bocsátkozhatik bele semmilyen erőszakos összeütközésbe, amely a nemzetek két csoportját összeállítja. Nem osztja fel a világot baráti államokra és nem baráti államokra. Együttműködést akar fenntartani az összes államokkal, azzal az egyetlen céllal, hogy fenntartsa a békét és így hozzájáruljon a nemzetek közötti forgalom növeléséhez, amely nélkül egész Európa nélkülözésekre és háborúra volna ítélve. Politikai együttműködést folytat tehát az összes államokkal és a kölcsönös érdekek tiszteletben tartásán alapuló gazdasági együttműködést. Románia, ez a nagy gabona- és nyersanyag-termelő állam már 1918-tól kezdődően rendkívüli fejlődést és jólétet élvezhetett volna, ha a pártharcok nem gátolták volna nemzetközi forgalmát.

Az Erdélyi Iskola

(S. I.) — Az Erdélyi Egyházmegyei Tanácsnak a közelmúltban tartott közgyűlésén Domokos Pál Péter könyörtelen, riasztó számokkal és szemléltető ábrákkal zavarta meg a tanácskozás ebédutáni nyugalmát: az egyházmegye elemi iskoláiban a tanulók száma 1921-ben még 45 ezer volt, 1938-ban pedig már csak 14.500 gyermek látogatta ezeket a tanintézeteket. Ezzel függ össze az a kép is, mit tanítók-képzőink mutatnak: 120 tanítóképzési növendékkel szemben ma csupán 60 a létszám.

Ezek a számok és ez a drámai jelenet jut most az eszünkbe, amikor az Erdélyi Iskola legújabb számát lapozgatjuk. Mennyi intelligencia, mily mély korszerű szaktudás, mekkora forró ügyszereget zsufofódnak össze ebben a pirosfedelű testes füzetben! Schol semmi elméleti merevség, semmi elvont okoskodás: csupa gyakorlati tanács, nyitlankintetű, bátor életszemlélet; bőséges, eleven anyag a nagy népnevelő feladatok megoldásához.

Ennél aktívabban aligha lehetne az aktív iskoláért küzdeni! De mit ér ez a gyönyörű munka az új iskoláért, ha napról-napra fogyanak a régié, fogy a tanulók létszáma és ezzel tűnik ennek a nagy, teremtő, úttörő munkának anyagi alapja: maga az iskola, melyet ez a folyóirat mindenekelőtt emelni, fejleszteni, erősíteni akarna?

A végletek sajtóságos jelenségével állunk szemben itt újra, mely annyi téren jellemzi a magyar életet: szellemi emelkedettség az egyik oldalon, mely messze meghaladja a nép számának és valóságos szerepének arányait, a másik oldalon pedig nagy anyagi és szervezett-ségi gyengeség, mely viszont mélyen alatta marad a népesedés számának és a lehetőségeknek, miket ez a szám mind gazdasági, mind szervezett-ségi téren jelenthetne.

Tudjuk mi is a nehézségeket. Ugyanezen a közgyűlésen újra képet kaptunk azokról. Ezt a képet lapunk részletes beszámolója híven vetítették. E friss benyomások után fölösleges most ezekkel újra foglalkozni. Nincs azonban olyan nehézség e földön, mellyel szervezett összefogás, kitartó és hozzáértő munka, anyagi áldozatok meg ne tudnának birkózni. Különösen akkor, ha ennyi elméleti tudás, ily modern tanügyi szellem, ekkora lelkesedés áll készen, hogy ebből a munkából kivegye részét.

Lapozgatjuk az Erdélyi Iskola legújabb füzetét: a VI. évfolyam 1.—2. számát. Olvaszuk a függelékben a szerény helyen tett, egyszerű megállapítást: „Az Erdélyi Iskola eddig megjelent öt évfolyamában 120 népnevelő összeíjvetel anyagát adtuk közre azzal a szándékkal, hogy népnevelőink munkáját megkönnyítsük s a népnevelés szellemét egységsítsük. Törekvésünk bizonyára nem volt hiábavaló: a szülői értekezletek rendszeres pedagógiai anyagot kaptak, ismeretterjesztő és irodalmi előadásaink számos helyen elhangzottak, s kórusaink kottatára meggazdagodott. Az ismert eredménnyel azonban semmiképpen sem lehetünk megelégedve, mert közszellemi lett, hogy a népnevelés nehézségei leküzdhetetlenek, sokhelyt alapos áttanulmányozás nélkül a polcra vagy a fiókba kerül lapunk friss száma. Segítenünk kell ezen: a hibás szempontok és a kényelem megölik a lehetőségeket...

Hogyan segíthetünk a bajon? A segítséssel azzal kezdhethetjük meg, ha a sok tényező közül,

melyek a népnevelés feladatait nemcsak minálunk, hanem másutt is megnehezítették, minden erőnkkel kiküszöböljük azokat, amelyeknek a kiküszöbölése *egyesedül* rajtunk, a mi szívósságunkon, lelkesedésünkön, áldozatkészségünkön mulik. Sokkal több ilyen egyedül rajtunk muló tényező és körülmény van, semmint azt általában, a kérdés alapos ismerete nélkül hinnők. Nagyon, de nagyon sok függ ma is a közönség szeretetétől és kitartásától, mellyel iskoláihoz ragaszkodik, meg a tanító lelkesedésétől és fáradhatatlanságától, mellyel ezt a ragaszkodást felkelti, megszolgálja vagy megtartja.

Döntő szerepe van ennek a lelki tényezőnek nemcsak az iskolák belső életében, munkájának eredményességében, hanem a külső kép alakulásában is: nem egy iskolának léte vagy nem léte mulott már ezen és mulik még ma is, nem kevésbé sok helyen a meglévő iskolák népességének foka, vonzóerejének mértéke. Ezek pedig visszahatnak azokra az anyagi erőkre, melyek a mélyülő és szélesedő áldozatkészség az iskola szolgálatába állíthat.

Az „Erdélyi Iskola“ változatlan lelkesedéssel és tudással folytatja ebben a legújabb számban is azt a munkát, melynek hat évvel ezelőtt több bizakodással, mint biztatással nekivágott. Az alapítók — Márton Áron apostoli örkmányzó és dr. György Lajos egy. magántanár — mellé új munkatárs állott: Veress Ernő, a kolozsvári vikárius, aki a lapot e számtól kezdve felelős szerkesztői minőségben jegyzi. Csak e folyóirat borítólapján új név ez, az erdélyi közírás világában jól ismerik nemes és tiszta esengését. A szellemi műhely kérdése az „Erdélyi Iskolával“ meg is van oldva.

Az erdélyi iskola kérdése azonban, a népi iskolai tanítás hitvallásos ágának a problémáján mindenféle vonatkozásában még gyökeres megoldásra vár

A minisztertanács megkezdette a jövő évi országos költségvetés összeállítását

Cancicov pénzügyminiszter ismertette az alapul szolgáló tervezetet

Bucuresti. Saját tud. Szerdán este minisztertanács volt a patriachián, amelyen minden, a fővárosban tartózkodó miniszter és alminiszter résztvett. *Mircea Cancicov* pénzügyminiszter ismertette az 1939—40 évi általános

költségvetés tervezetét és kérte a minisztertanácsot, hogy az egyes minisztériumok költségvetéseinek összeállításával a legnagyobb takarékossággal járjanak el.

Elkészült a közigazgatási bíróságok szervezetéről szóló új törvényrendelet

Tíz elsőfoku és egy központi legfőbb közigazgatási bíróság lesz

Bucuresti. Saját tud. *Armand Calinescu* végső formába öntötte a közigazgatási bíróságok szervezetéről szóló rendelet-törvényt, amelynek alapján az új közigazgatási reform egészében alkalmazhatóvá válik. Az új törvénytervezet tíz közigazgatási bíróságot létesít. Mindegyik a tartományi székhelyeken fog működni, a legfelsőbb közigazgatási bíróság székhelye pedig Bucuresti.

A közigazgatási bíróságok első és utolsó fokon döntenek a következő kérdésekben:

1. A közigazgatási szervek által elkövetett törvénytelenségek ügyében beadott keresetek felől.

2. Magánosok által beadott keresetek tárgyalásában, akiken oly módon esett sérelem, hogy a közigazgatási szervek törvényellenesen

megtagadták valamely szolgálat teljesítését.

A közigazgatási bíróságoknak joguk van egészben, vagy részben megsemmisíteni a sérelmes intézkedést, elrendelni a sértett félnek jogaihoz való visszahelyezését, elrendelni bizonyos szolgálat teljesítését, elrendelni a követeléseknek a helyi közigazgatási szervek jövő évi költségvetésébe való beiktatását.

Utolsó határidő a vizsgákkal adós egyetemi hallgatók részére

Bucuresti. Saját tud. *Armand Calinescu* nemzetnevelésügyi miniszter engedélyezte, hogy azok az egyetemi hallgatók, akik vizsgáikkal hátralékban vannak 1939 februárjában kivételesen és utoljára vizsgára jelentkezhetnek, annak ellenére, hogy a februári vizsgaszakot eltörtölték.

CORSO (HEYMAN) MOZGÓ

Ma és mindennap a francia filmgyártás velencei aranyérmes nyert filmje

MEGBÉLYEGZETT

izgalmas, szórakoztató és megható, eredeti kínai felvételekkel
Főszereplők: Victor Franzen, Sessus Hwakawa

Elkészült a vádirat Izvoreanuék ellen

A bacau-i gyárban megtalálták azt a vascsövet amiben tízenhét milliót akartak kicsempészni

Bucuresti. Saját tud. A bacau-i ügyészség és a vizsgálóbíró befejezte a nyomozást a bacau-i Izvoreanu-féle gyárban felfedezett arany- és valutacsempészes ügyében a már el is készült a vádirat, amelynek alapján ma délután megkezdődik a per főtárgyalása.

A vádirat szerint

a vádlottak megkísérelték a helyi vámhatóság útján egy acélsővének az elszállítását, amelyben 7 millió lei értékű arany, továbbá 50.000 lei értékű idegen deviza és 9 millió lei román pénz volt.

A csövet azonban nem tudták elszállítani, mert nem volt hozzá a vámvezérgazgatóság jó-

vághatása, amely nélkül kivétel nem eszközölhető. A csövet egyébként a gyár belterületén, egy raktár padlója alatt találták meg.

A nagyarányú csempészesi ügynek három fővádlottja van: Carol Jancu és Avram Izvoreanu testvérek, az Izvoreanu részvénytársaság igazgatói, akik az acélsövet készítették a megkísérelték az arany és deviza kiszállítását. Mindhármán le vannak tartóztatva. Ugyancsak letartóztatásban vannak bűnrészesség címén a gyár következő tisztviselői: Isac Davidovici, Ghidaliş, David, Davidovici, Steinberg Herman, Avram Davidovici, Veiberg Lázár, Haimovici és végül Blanesescu kapitány, a gyár személyzeti igazgatója.

A spanyol köztársaságiak nemzetközi dandára feloszlott

Párizsból jelentik: Az spanyol köztársaságiak oldalán küzdő nemzetközi dandár feloszlattas alá kerülvén, a dandár katonái tömegesen érkeznek francia területre. Az érkezők részére

kedd este a kommunista párt nagy ünnepségeket rendezett Párizsban. Cachin kommunista vezér eszalkalommal nagy feltűnést keltő bejelentést tett.

— Eppen jókor érkeztek haza elvtársak, — mondotta. — Szükség lesz a ti energiátokra. Holnap az első sorba kell állnotok, hogy megvédjétek az ország szabadságát. Daladier eladta az országot kétszáz családnak (a nagy tőke képviselőinek) és a munkásosztály kötelessége, hogy megbuktassa a kormányt.

A Jour fölveti a kérdést, hogy a kommunista párt polgárháborúra készül-e. A katonai hatóságok a hazaérkezettek közül sokat letartóztattak, mert a szeptemberi részleges mozgósítás alkalmával nem tettek eleget a behívási parancsnak.

BORDEAUXBAN MEGGATOLTAK A SPANYOL NEMZETIEK RÉSZÉRE SZÓLÓ LISZTSZALLITMÁNY ELINDÍTÁSÁT.

Bordeauxból jelentik: A kikötő munkások szakszervezetének intézkedésére hirtelen megszakították a „Larach“ német gőzös berakodási munkálatait. A szakszervezet azt állítja, hogy a Bilbaoba induló gőzös a spanyol nemzetieknek szállít lisztet. A lisztrakományt egy amerikai gőzsről kellene átrakni a német hajóra. A lisztet Amerikában hajózták be. A hatóságok megkezdtek az ügy kivizsgálását.

Anglia kibocsátotta a meghívót a palesztinai értekezletre

Londonból jelentik: MacDonald angol gyarmatügyi miniszter az alsóház szerda esti ülésén bejelentette, hogy hivatalos meghívást küldött Egyiptomnak, Iraknak, Jemennek és a Zsidó Világ-zövetségnek a palesztinai kérdést megvitató értekezletre. Az értekezlet helyét és időpontját a gyarmatügyi miniszter még nem jelölte meg. Ennek a megábrapítása csak akkor következhet el ha az arab érdekeltségű államok a meghívást hajlandók lesznek elfogadni.

TIZ UTAS ELLTUNT AZ UDINEI VASUTI KATASZTRÓFANAL. Rómából jelentik: Az udinei vasuti szerencsétlenség helyén folynak a mentési munkálatok. Mentőcsapatok újabb tizenkét súlyosan sebesült embert találtak a romok alatt. Tíz utasnak még nem sikerült nyomára bukkanni és valószínű, hogy az áldozatok száma még emelkedni fog

Nagyszabású elvi küzdelem a magyar belpolitikában a jobboldali gyökeres reformokért

Az új Imrédy-kormány bejelentette a reformok gyors megvalósítására törekvését. — Egy napirendi indítvány felőli szavazással megtörtént az első összemérkezés a képviselőházban. 94-en Imrédy mellett, 115-en ellene. — Imrédy benyújtotta lemondását, de a kormányzó későbbre halasztotta a lemondás elfogadása felőli elhatározást

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdai ülésén Imrédy Béla miniszterelnök a kora délutáni órákban fejezte be a kormánya bemutatkozásáról tartott beszédét, melyből tegnapi számunkban már egyes részleteket közöltünk. A beszéd belpolitikai tartalma különösen az ország katonai szellemének elhatározóvá tételét, a nemzeti irány megvalósítását, a magyirtok és részvénytársasági kezelésben álló földek kisbérletekre osztását, a zsidókérdés végleges megoldását tűzte ki olyan feladatként, melyet a kormány minél hamarabb elintézní akar. Ismételten tiltakozott az olyan hírterjesztések ellen, hogy ő parancsuralomra akarna törekedni, de hangzott, hogy az átalakulások gyors ütemben való keresztülvitelét akarja.

A tanácskozási idő lejárván, Korniss Gyula képviselőházi elnök javaslatot tett a következő ülés napirendjére. Ajánlotta, hogy csütörtök délelőtt 10 órakor tartsák a következő ülést és azon a felvidéki képviselők behívásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalják. Az elnök indítványával szemben Marsall Ferenc volt államtitkár azt javasolta, hogy a csütörtöki ülés első tárgya a miniszterelnök bemutatkozó nyilatkozatáról való vita legyen, mivel a képviselőház nincs egyértelmű bizalommal a miniszterelnök iránt. A napirendi két indítvány közül kétszeri szavazás után a Marsall Ferencét fogadták el 115 szavazattal 94 ellenében.

A szavazásnak ez az eredménye formailag a napirendről döntött ugyan, lényegileg azonban a bemutatkozó kormány iránti bizalmatlanság volt benne. A szavazás eredményét különben Korniss Gyula elnök úgy hirdette ki, hogy a ház csütörtökön délelőtt a miniszterelnök nyilatkozata fölötti vitával kezd az ülést.

A szerdai ülés végeztével a kormány tagjai még a képviselőházban értekezletet tartottak. Imrédy miniszterelnök délután fél órákor Horthy kormányzónál kihallgatáson jelentkezett. A kihallgatás egy óra hosszúra tartott. Félhét órákor a Nemzeti Egységpártban újabb miniszteri értekezlet volt, majd 7 órákor a párt tartott értekezletet.

Belső egység alakul a reformpolitika körül

Az esti pártértekezleten Imrédy miniszterelnök megköszönte az együttmaradtak kitartását az eszme mellett. A pártból való eltávozások után belső egységben megerősödve megalkulhat az az új kormánypárt, mely végrehajtja a gyökeres jobboldali reformpolitikát. „Erezték át — mondotta Imrédy — a mostani órák súlyát és felelősségét.”

Utalt arra, hogy a párt elvi elképzelései a gyakorlati politikában elhomályosodtak. Ujra

tiszta magaslattukba kell emelni s minden személyi és egyéb mellétekintet nélkül egyedül elhatározókká kell tenni azokat az elveket.

Köszönettel emlékezett meg arról, hogy a kereszténypárt többsége melléjük állt, bár előre látta a leszavazást. A közeljövő kialakulása tekintetében jelenleg még kötelező diszkréció okából többet nem mondhat, csak annyit,

hogy ma, szerdán még újabb kihallgatásra megy a kormányzóhoz. Holnap (csütörtökön) reggel a képviselőház ülése előtt további felvilágosítást fog adni. Elítélően szolt arról a

Budapest és Debrecen megnyilatkozása Imrédy mellett

Budapestről jelentik: A Nemzeti Egység Pártjából kilépett képviselők csoportja és a Független Kisgazdapárt tagjai szerdán este értekezletet tartottak. Előzőleg Sztranyavszky és Eckhardt Tibor egymással hosszasan tanácskoztak. Jól értesült körök úgy tudják, hogy az Eckhardt-féle kisgazdapárt tagjai és a Nep-ből kilépett képviselők Egyesült Nemzeti Párt néven új pártot alakítanak.

A Nep fővárosi szervezetének értekezletét szerda este hívták össze Zsitvay Tibor, a szervezetnek a pártból kilépett volt elnöke. Az értekezleten megjelentek azok a képviselők is, akik a pártból kiléptek. Az Imrédy miniszterelnök-höz hí értekezleti tagok zajos tüntetést rendeztek és tiltakoztak az értekezlet megtartása ellen. Azt az álláspontot képviselték, hogy mivel Zsitvay Tibor a pártból kilépett, nem volt joga értekezletet összehívni. Vitéz Tóth András kifejtette, hogy a Nemzeti Egység Pártjának párt helyiségében csak párttagok tárgyalhatnak. Zsitvay több ízben is igyekezett felszólalni, de a nagy zajban képtelen volt beszédét megtartani. Végül is néhány híve kíséretében elhagyta a termet.

Debrecenből jelentik: Az itteni Nemzeti Egységpárt nagyválasztmánya vezetőségi ülésre jött össze. Ez az ülés Imrédy Béla minisz-

A kibontakozás keresése. — Visszatérés a Nemzeti Egységpártba, vagy új választások? — Teleki Pál gróf kultuszminiszter kiegyenlítő hivatását emlegetik elsősorban

A kormányválsággal kapcsolatban megindult a találgatások özöne, hogy mi lesz a további kibontakozás. Legfőként az a vélemény alakult ki, hogy a képviselőház üléseit csütörtökön elnapolják s a belpolitikai szembenállások kiegyenlítését a kormányzónál történő kihallgatások fogják meghozni. A mos-

Imrédy Béla.

suttogó propagandáról, amely a belpolitikai ügyekben is olyan kicsinyes pletykázással folytatja a megosztást és a bizalmatlanság fölkelését. A miniszterelnök végül is így fejezte be beszédét:

— *Magam mögött minden hidat fölégetem. Veletek vagyok és maradok.*

A pártértekezlet lelkesen ünnepelte a miniszterelnököt.

Vezetőpolitikuskó kihallgatása a kormányzónál

Késő este a Magyar Távirati Iroda hivatalos közlést adott ki. Ez a közlés elmondja, hogy Imrédy Béla miniszterelnök este 9 órákor ismét jelentkezett Horthy Miklós kormányzónál s benyújtotta a kormány lemondását. A kormányzó a lemondás elfogadásáról való döntést későbbi időre tartotta fenn és további elhatározását több vezető politikuskó kihallgatásától tette függővé. Ezek a kihallgatások csütörtökön kezdődnek.

terelnökhöz táviratot intézett, melyben hűségét, ragaszkodását és bizalmát nyilvánította s a nemzeti reformok megvalósításáért való munkához felajánlotta legodaadóbb támogatását. A pártvezetőség a város egyik kerületét képviselő Lázár Andor volt igazságügyminiszterhez is intézett táviratot. Ebben kifejezte bizalmatlanságát amiatt, hogy Lázár Andor kilépett a Nemzeti Egységpártból s felhívta a képviselőt a lemondásra, mivel mandátumát attól a Nemzeti Egységpárttól kapta, melyet most odahagyott.

Négy újabb kilépő. — Ellen-vacsorák

Budapestről jelentik: A szerdai nap folyamán újabb négy képviselő jelentette be kilépését a Nemzeti Egység Pártjából. Az újonnan kilépettek között van Putnoky Móric, a képviselőház háznagya. Az újonnan kilépettekkel együtt a Nep-ből kivált képviselők száma 68-ra emelkedett.

Budapestről jelentik: Szerdán este a díszidens képviselők, a kisgazdapárt és Bethlen István, összesen százhat képviselővel együtt vacsorázott a Hungáriában. A kormánypárti képviselők ugyanakkor a Pannoniában vettek részt közös vacsorán.

tani ellenzékcsoportosító mozgalmakban feltűnően előtérbe nyomult Bethlen István gróf volt miniszterelnök szereplése s úgy tudják, hogy Bethlen az összes nemzeti erők egyesítése irányában igyekszik hatni. A Nemzeti Egységpártból kilépett képviselők a kibontakozás esélyeivel foglalkozva, azt az eshetőséget is hangoztatják, hogy a disszidensek a pártba visszatérnek, ha viszont a párt bennmaradottjai közül az a néhány eltávozik, aki velük szemben nagyon kiélezetten viselkedett. A pártegység helyreállítását s az Imrédy-féle reformpolitika és a kilépettek álláspontja közötti kiegyenlítést különösen úgy vélik elérhetőnek, ha Teleki Pál gróf közoktatásügyi miniszter kap új kormányalakításra megbízatást. Ilyen kiegyenlítő egyéniségként emlegetik még Keresztes-Fischer belügyminisztert, Darányi Kálmánt s nem utolsósorban Korniss Gyulát is. A másik oldalon abban az irányban látják a megoldást, hogy Imrédy a maga pártjával az ország döntése alá viszi a reformpolitika kérdését. Tehát a kormányzó elrendeli az országgyűlés feloszlását s elrendeli az új választásokat, mivel a mostani parlament mandátuma januárban amugy is lejár.

Szép lélek és ép erő — a kopott ruhák alatt

Katolikus tanítógyűlés Felső-Háromszéken

Kézdivásárhely, november hó. Néhány héttel ezelőtt egy váróteremben jómódú falusi gazdálkodóval beszélgettem és közös témánkat hirtelen megzavarta a gyermek, aki indokolatlanul közbeszólt és kellemetlen helyzetbe hozta az édesapját.

— Nem szégyelled magad? Így megszégyenítesz engem. Nézz oda, az az úr, aki a sarokban ül és olyan haragosan néz, az egy tanító-bácsi s lehet, hogy jövő évben már ő tanít téged. Ne félj, ellátja a bajodat...

A gyermek meghökkenett egy pillanatra, alaposan szemügyrevette az embert, akiről az apja azt mondta, hogy tanító és a szemlélődés után nevette odafordult az apjához:

— Csak hogy az nem es tanító! Nem bizony. — Na, az érdekes, kíváncsiakodtam én is a családi ügybe és a legénykét odahúzza magam mellé, kérlelni kezdtem, mondja el, hogy észrevétel mire alapítja.

— Hát csak... Csak azért, met a tanítók nem olyan cifrák, mint ez az úr s osztán...

— Mi az az osztán, folytasd — kérleltem a hirtelen szótlaná vált elemistát, aki nagy későre teljes bizalommal így folytatta a magyarázatát:

— A tanítónk nem es ilyen cifra s nem es ilyen haragos. Annak örökké kacag a szeme, s ha gyermekkel találkozik, jó szó nélkül meg nem állja.

Talán el is felejtettem volna ezt a kedves kis történetmorzsetát, ha meg nem hívnak a Kézdiorbai római katolikus tanítók őszi gyűlésére. A székely gyermek mesterei megfigyelését azonban itt teljesen átértelmeztem.

— Met a tanítók nem olyan cifrák, — csengett vissza fülembe a gyermek szava, amikor együtt láttam Felsőháromszék katolikus tanítóit, akik kopottas, de tiszta ünneplő ruhájukban tényleg nem az intellektuális városi divat-majmolót, hanem inkább a sokat dolgozó falusi gazdát személyesítették meg. S arcukon, szemükben tényleg ott láttam azt a kedves, közvetlen, lélekből jövő mosolygást, melyet nem az élet nagy jölete, hanem a becsület munkavégzés lelkiismerete képes csak az arcokra varázsolni.

Mintatanítás sorshúzással

A közgyűlést Bögözy József esperes tanfelügyelő hívta össze és Fejér Dénes kerületi elnök, báró Apor Péter és Tóth Balázs egyházmegyei igazgatótanácsosok, valamint a kerületi papság tagjainak jelenlétében, mintatanítással

kezdik meg. Érdekes, új, módszer szerint, nem egy előre kijelölt tanító áll a gyerekek elé, hanem sorshúzás útján jelölik ki az előadást.

Egy kicsi, elemista leánya húzza ki a cédu lát s Szopos László szentkatolnai igazgatótanító, a sors akaratából tanítani kezdi a kézdívásárhelyi római katolikus elemi harmadik osztályát.

Rövid, barátságos ismerkedés. Mosolyog a tanító és mosolyognak a gyermekek s „Relieful pământul României” címen, román nyelven beszélgetnek egymással.

Bátran, szinte játszva felelgetnek az emberpalánták, folyékonyan, kifogástalan nyelvtudással magyaráz a tanító.

A térképen, aztán rajzban. Színes krétákkal, zeonglóri mozdulatokkal alakulnak a határok, a folyók, a síkságok, fensíkok és hegykoszorúk s

Márton Áron kormányzó ünneplése

Egy kis ború: az anyagiak. — Önképzés: irodalmi nívón

Bögözy esperes-tanfelügyelő megható beszéddel emlékezik meg Vorbuchner Adolf püspök elhunytáról. A gyűlés tagjai felállva hallgatják a lélekbelemarkoló visszaemlékezést. Ugyan-csak Bögözy tanfelügyelő emlékezik meg a testület egyik érdemes tagjának, Bartók Albert volt gelencei kántortanítónak elhunytáról is, majd Majláth püspök érseki kinevezését ismerteti s a Gondviselés nagy jószágának bizonyítékát látja abban, hogy az erdélyi római katolikus püspökség kormányzójává Márton Áron kanonok-plébánost nevezte ki a Szentészék. Márton Áron nevének említésekor a gyűlés tagjai hosszas éljenzéssel adnak kifejezést a kormányzó személyéhez való ragaszkodásuknak.

A gyűlés további folyamán említés történt a 14 százalékos közszociális segélyekről — melyeknek kiutalása egyre késik —, a tanfelügyelő ismertette az áthelyezéseket — Fejér Dénes és Oláh Jakab a tanítói önéletrajz és építési szövetkezet ügyeit tarták fel és hosszas megbeszélés tárgyát képezte az anyagiak ügye, melyet, sajnos, egyáltalán nem láthatnak rózsásnak. Azonban érdekes és jellemző, hogy kétségbeesett, keserű hangok nem hallatszottak még az anyagiak miatt se. Ez a tanítótestület már annyira redukálta minden életigényeit, hogy megijedni, jövőtől rettegni nem tud és nem akar, mert nagyon jól átérzi hivatásának fontosságát.

A tárgysorozat végére maradt a tulajdonkép-

alig harminc perc múlva, 14 kicsi harmadikos, bátran, teljes bizottsággal mondja fel a leckét, melyet életében most hallott először.

Bírálatok,

amelyekből rengeteget lehet tanulni

A gyermekek jól végzett munka örömeivel távoznak. A tanítónak most következik a nehezebb rész.

Bírálat.

— Ez annyira jó volt, hogy lehetetlen bírálgatni —, gondolom én, de a kollégák másképpen csinálják. Négyen is hozzászólnak a dologhoz. Aprólékosan, szinte túl aprólékosan, mindent sorra vesznek s bár távol áll a személyi bírálat éle, olyan vita kerekedik, hogy nívó dolgában akármelyik főiskolára beillenek.

Aztán elcsendesednek és azt hiszem, hogy most már a tárgysorozat következő pontja után érdeklődhetünk, de újból hozzászóló jelentkeznek.

Paál Elek, a kézdívásárhelyi katolikus elemi igazgatótanítója kezdi a bírálatot és mint az aktív iskola egyik nagy szakembere, olyan kitűnő pedagógiai előadást tart, hogy az egész tanítótestület, papság és vendégek tapsal ünneplik érte, majd Bögözy tanfelügyelő is külön köszönetét fejezi ki.

A gyakorlati munka a királyhímnusz éneklésével ér véget, majd azonnal megkezdődik a gyűlés további tárgysorozatainak tárgyalása.

peni önképzés. És itt, ezekben a műsorszámokban látszott meg igazán a tanító mosolygós, szépért lelkesedő igazi énye, mert hirtelen olyan nívós műsort rögtönöztek, amilyent csak ritkán hallunk.

Király Ferenc szentkeresztii igazgatótanító előadása a „Művészi nevelés”-ről. Papp Sándor futásalvi igazgatótanító értekezése „Az ész nevelése” címen megérdemelné, hogy nyomatásban is közismertté váljon.

Pallavitz Margit tanítónő művészi szavazata után nagy meglepetést keltett a tanítótestület körében egy fiatal tanító: Szócs Béla, aki saját költeményeivel mutatkozott be és nagy hatást ért el. A szereplőknek Ujlaky János plébános, költő mondott örvendező lélekkel köszönetet.

Négy órán át figyelve tanítóink életnyilvánulását, négy órán át hallgatva, tanulmányozva ezeket az aldosatos lelki embereket, újból és újból örvendezve kellett elismerjem a kicsi, székely elemista gyermek igaz megfigyelését.

Bizony, ezek a kopott ruhás, mosolygós tekintetű emberek, mindnyájunknál többet dolgoznak, mindnyájunknál több lelki erővel rendelkeznek.

A Gondviselés akarja, hogy ilyenek is legyenek közöttünk.

Földi István.

Sáros út Irtó: Ormos Gerő

Egyre csorog az október könnye. Hol szemtel, hol megezakad a nyugalma s veri, mossa a gyászruhás földet. Megállott már a víz amott, jobbkez felel, a szántók laposabbján a kaszáló goromba, barnazöld ábrázatain. Ezt már nem nyeli el a rög tavaszig. Itt telet majd rajta, decemberre üvegesre dermed s lesz április vége is, mire nekifekhet az ember, hogy hozzon valamit a nyáron.

Fekete, vágott sár az úton. Bokáig süpped belé a csizma s víz bugyban a nyomán. Öreg jegenyék sárnak felette. Erőtlen karokkal, akár a gyászoló emberek. Könyeznek, csepegnek fekete alázattal.

Fent, az árokparton negyvenes parasztasszony fűjtat. Feketekendően, azottan. Veres-nedvesek a szemei s úgy tűnik, elvétí olykor a lépést. Csuszlik a csizmája talpa, billenne lefelé a zuhogo árokba, de felrezen s kapaszkodik aprózva a biztosabb útra. Balkezelével kezkenőjét markolja a forró torka alatt, a másikban nehéz kosarat cepel.

Szép asszony ez, rá lehet mondani bátran. Erős, jóállású teremtes. Menyecske forma. Pedig özvegy már. Hat esztendeje patkolt el az embere. Béressorból vitte el a Szent Mihály lova.

Hát amint lépked az asszony s közeledik Gerencsér alá, felméri ezt a súlyos hat esztendőt. Nehéz gondjait, kevéské örömet. Mindent felszámol ebben a csúnya őszben.

S mondogatja félhangon, csak úgy magának. Biztatónak, bátorítónak.

— Jézus segíts, Uram segíts!

S hogy így minden fájdalom felhasadt a szívében, hát egyszerűen hirtelen odaszegődik eléje az egy szem fiának a dolga is. Rá se gondolt eddig, pedig annak az utját járja. A gyerek miatt hívták Gerencsérre, sürgősen. Baj van vele! Hogy

suhancodik, gonoszodik. Azt izenté a mestere, hogy jöjjön csak s ijesszen reá keményen. Rá is verhet a nadrádjára. Anyja, hát megteheti; mert ha nem enged fel a gyerek, mehet Isten hírvél.

Majd eiseppent az asszony könnye, hogy erre gondolt. Odahaza olyan volt a gyerek, akár egy falat meleg kenyér. Dolgos, szelid, szófogadó. S amikor vitte a mesterhez csizmadianak, akkor is lelkere kötötte anyai simogatással, hogy jó légy édes fiam, szemes légy, ki mit parancsol, megteged szolgálatosan s imádkozz, ha ételt adnak.

Most aztán mégis rosszat izentek rá. Hát felkosarozott szépen s jó másfél órája gyúrja a sarrat, hogy időben fordulhasson Gerencsérre. Formázgat már magában kemény szavakat, szinte érzi, hogy fulladozik majd a méregtől, ha rápirít a gyereke. Becsülje meg magát, húzza ki emberséggel a négy esztendőt. Kenyeret akar a kezébe adni s nem olyan feketét, keserűt, mint az apja béressalátja volt.

A falu szélén beáll kis időre az első ház falához pihegni. Megigazgatni a keszkenőjét, belétömködni szépen a csintalan, azott haját. S könnyebbülni a fekete sártól.

Aztán irányt vesz szépen a Vergács csizmadia felé. Mondja az ajtóban tisztelő alázattal s fia miatt:

— Adjon Isten, itt volnék!

Odabent a műhelyben csattog a kalapács. Kívül a konyhában csizmadiané asszony fogadja a köszöntést, zsírosan, begyesen.

— Isten hozta. No, várja már az uram.

Az asszony leereszti szépen a kosarat, veres láng gyullad az arcán, bekandit a műhelyajtón s zavarodik erősen.

— Azt mondja kapkodva.

— Hát ez aztán csúnya egy idő. Merő sár az ember.

— Hát az van, az biztos.

— Jobb ilyenkor ki se mozdulni.

— Aki teheti.

— Az bizony.

Akkor lekuporodik a kosarához, felnyitja a vizes fedelét s beszél motyogva.

— Hanem, ha meg nem sérteném. Hála Istennek, szépen tojnak most a tyúkjaim, pedig nem igen szoktak ilyenkor.

S két marokkal szedi elő a szép, fehérhéjú tojást. Odatartja ügyetlenül a mesterné elé.

— Jó lesz egy kis téztaba.

Az csak nézi fintorgó felsőbbességgel, de azért odanyúl érte. Azt mondja motyogva:

— Iszen itt sincs hiánya. De hát, nem bánom, a gyerekeknek.

Akkor marokra fogja a nyitott kosarat az asszony s menne befelé pirosan.

— Hát panasz van, panasz?

Odaáll az ajtóba köszönni. Vergács mester nem nagyon ugrál ilyenkor, csak úgy ültéből köszön vissza.

— Panasz ám, menyecske. Isten hozta! No megáztunk, megáztunk?

Ott áll már az apró csizmadiaasztalnál, lógatja maga előtt a kosarat s megpróbál mosolyogni.

— Hát bizony megáztam. Nagyon is. Csúnyán. De Uram Teremtőm, ha emyire csik! Aztán esernyőm, az nincs. Nem is volt. Azhatunk mink, ha ver az eső. — S futkos a ezeme a bórészagu műhelyben. Kérdeni szeretné, hol a gyereke, de megelőzi a mester.

— A legényt meg az előbb küldtem Maleknéhez csizmával. Hát csak üljön le. Ide e! Suszter-székét lódit feleje valami roppant göggel s hegyezget, szurkoz egy jó szál kenderfonalat a fekete ujjával.

Azt mondja hangosan.

— Hát ide kellett hínom, szomszédasszony.

— Hallom, hallom.

— Akaratos a gyerek.

Felcsodálkozik.

— Akaratos?

— Az bizony. Akár a gerencséri számár. Fe-

Chamberlain és Halifax

Franciaországba érkeztek, ahol az angol kormány megbízásából folytatnak tárgyalásokat.

Zsidók ingatlan vagyoniállománya Olaszország öt nagy városában

Róma. Saját tud. A *Messaggero* egyik legutóbbi számában érdekes kimutatást közöl a zsidók olaszországi ingatlan vagyoniállományáról. Csak öt nagy olasz városban több, mint 20 milliárd lei értékű ingatlan van zsidó kezében. Az érdekes kimutatás a következő:

Rómában: 40 ezer ingatlan birtokos között van 500 zsidó; a zsidó tulajdon összértéke 1 milliárd 200 millió lira (9 milliárd 600 millió lei); ezenkívül zsidó részvénytársaság van 100, amelyeknek kb. szintén ugyanennyi a vagyona.

Milánóban: valamivel több, mint egy milliárd (8 milliárd lei). Az olasz kormány új törvénye, amely a zsidók anyagi helyzetét érinti, a milánói zsidók 96 százalékát találja abban a helyzetben, hogy *vagyonukat csökkenten* kell.

Torinóban van 400 zsidó tulajdonos egy milliárd lira (8 milliárd lei) értékű vagyoniállománnyal.

Ferrara: Az ingatlan vagyoni 22 százaléka zsidókézerben van.

Genova: Nehéz ellenőrizni, különösen az épületek tekintetében. Itt szokásban van a *kondominium* rendszer. Egy-egy nagyobb (30-40 lakásos) palotának 10-15 tulajdonosa is lehet. A zsidók az összeírásnál rendszeresen nemzsidó társtulajdonost állítanak oda. A felbecsült zsidó vagyon értéke 150 millió lira, (1 milliárd 200 millió lei.)

jes. Dacos! — Az asszony csak ingatja fejét pirosan.

— Dacos volna?
— Az bizony. Megnyitlak a szemem. Iszen azt vizsgálom, hogy én, azt ki lehetne verni belőle. Hanem ez a faj!

— Szájjas?
— Az bizony. Szájjas. Hogy ez meg az. Vízszabeszel. A mesterség meg semmi. Hátha kanász akar lenni, legyen!

Kinos, ha effélével szurkálják egy anya piros szívet. Felelni se tud rá. Csak rámered a mester feketedő fonálára, bevagdalt szurokdarabjára s a bütykös ujjaira. Egyszerre nagy szomorúság önti el. Hízi is, nem is, amit Vergács mondott. Legjobb szeretne most hirtelen belenézni a gyereke szemébe s megkérdezni, valóság-e? Jól bánnak-e vele, van-e falatja, meleg vacska s kap-e olykor egy-egy meleg simogatást, szerető szót?

Maga se tudja, mit beszél, csak motyog pirosan.

— Izen majd előveszem én.
S elhallgatja a mester hideg, csapkodó panaszkodását. Felnezi lopva a zsíros, borostás ábrázatára s felémlít előtte hirtelen, hogy ennek a hizott embernek egy szem gyereke sincs. Tán a maga belső keserűségét, hosszú esztendőket mardósását veri az ő gyerekére. Sohase hallott talán kegyes szívgaszt, sohase meredt belé a tiszta gyerekek mélységeibe. Ez csak az evés, ivás, csiriz-, bőr- és szurokezagú munkák örömeit, keserűségét ismeri, hát felére-e hozzá a gyerek lelke?

Arra rezzen hirtelen a töprengésből, hogy dörren a mester hangja.

— Aztán meg akart szólni a kölkök!

Erre már elfut a vér a képéről s megreccsen markában a kosár.

— Szólni?
— Azt! Ott fogtam fölön a falu végén! Városba, vagy hová! Csak menni bele a világba! Gyerekekéze!

Összeesuklik a béresné s meredten nézi a fekete agyagpadlót. Erre már nem tud felelni. Job-

ban fáj, mintha őt magát mocskolta volna fekete ember.

Akkor nyikorog odakint az ajtó s hallani a mesterné fagyos hangját.

— No, te jót csavarogtál! Eredj, odabent van anyád.

Fordul az asszony az ajtó felé s megnevededik a szeme. Ott áll a gyereke sárosan, szutykosan, dermedt kezekkel, vékonyka kabátban, kötélyesen.

Összenéznek. Repül a panaszkodás, féltés, szomorúság, forró ragaszkodás a pillantásukkal. Szinte ölelkeznek a szemekkel.

Azt mondja az asszony fulladozva.

— Andriškám, te...

S elakad. Csak méregeti a gyereket, a fázó piros arcát, szenvedő szeméit, sáros csizmáit, kezzeit, mindent.

A gyerek odalép eléje s felnezi reá melegen. Mintha segítségért ragyogna a pillantása.

Azt mondja.

— Édes... anyám... eljött?

— Hát! Ilyeneket kell hallanom a gyerekeimre? Aztán mit akartál te, megszöknödni?

Beleharog a mester.

— Mondd meg csak anyádnak! Most járjon a szád!

Hallgatnak. Az asszony már odafogta maga mellé a gyereket, markolja erősen a remegő vállát, forog vele ez a csunya szoba, ott világít minden sarokban a mester arca s egyre hallja a kiáltását.

— Most járjon a szád!

Lekuporodik az apró gyerek mellé. Hát ő nem keménykedik vele. Nem kiált reá s nem esik neki gorombán. Talál más módot is.

Azt mondja csendesesen.

— Hát mit szájaltál, gyermekem?

Az belenéz a szemébe, úgy felel.

— Ennivaló miatt.

Chamberlain és Halifax megérkezése Párizsba

Szívélyes fogadtatás az északi pályaudvaron. — Kisebb zavaró-tüntetés a bevonulás útvonalán. — Csütörtökön délelőtt megkezdődtek a tanácskozások

Párizsból jelentik: Az angol miniszterek vonata szerdán este 10 óra előtt néhány perccel érkezett meg a francia főváros északi pályaudvarára. Elsőnek Chamberlain miniszterelnök és felesége, utána Halifax külügyminiszter és felesége, majd Cadogan külügyminiszteri államtitkár. Strang a külügyminisztérium közép-európai osztályának vezetője és a kíséret többi tagjai szálltak le a különvonatról. Az angol minisztereket Daladier miniszterelnök és Bonnet külügyminiszter köszöntötte majd Chamberlain angol miniszterelnök néhány szóban, mondott néhány üdvözlő szót a rádió mikrofonja előtt. Ezután Chamberlain és Deledai Halifax és Bonnet gépkocsin az angol nagykövetségre hajtottak. Az állomás épülete előtt a már több, mint egy órája ott várakozó tömeg lelkesen ünnepelte Angliát és

az angol minisztereket. A Lafayette-út és Magenta körút sarkán azonban kisebb tüntetés zajlott le. A tömegből közben kiabáltak és füttyöltek. A tüntetők közül a rendőrség 18 embert vett őrizetbe. A tartóztatottak nagyrésze kihallgatásuk alkalmával azt állította, hogy nem az angol vendégek, hanem a francia rendőrség ellen tüntettek, mivel a rendőrök megakadályozták őket abban, hogy az úttesten átmenjenek.

A nagykövetségen az angol miniszterek meglegedésüket fejezték ki Daladier és Bonnet előtt a szívélyes fogadtatásért. Még az est folyamán megkezdődtek az első megbeszélések, de ezen nem kerültek szóba a politikai vonatkozású kérdések. A hivatalos tárgyalások csütörtökön délelőtt 10 órakor kezdődtek meg.

A francia államtanács elfogadta a francia-német közös nyilatkozat szövegét

Párizsból jelentik: Szerdán délelőtt az államtanács Lebrun elnöklétével ülést tartott. Ez alkalommal terjesztette elő Bonnet külügyminiszter annak a francia-német közös nyilatkozatnak a tervezetét, mely a két állam közötti bizalom kialakítására irányul. Az államtanács a nyilatkozathoz hozzájárult.

A kormányhoz közelálló *Paris Soir* a francia-német közös nyilatkozatról azt írja, hogy az három pontot foglal magában. Ezek a következők: 1. Mindkét nagyhatalom elismeri és tiszteletben tartja az egymás közötti határokat. 2. Minden vitás ügyet együttes tanácskozással, békés úton intéznek el egymás között. 3. Semmiféle új követelést egymással szemben nem támasztanak.

E közléssel kapcsolatban a *Paris Soir* je-

lenti, hogy a berlini új francia nagykövet, Coulondre bemutatkozó látogatását milyen szívélyesen fogadta Hitler kancellár. A német államfő ez alkalommal kifejezte azt a kívánalmát, hogy a francia-német közös nyilatkozat minél hamarabb közzétételre kerüljön. A lap hozzáteszi, hogy helytelen volna, ha mindezekre légvárakat építenének, de az is helytelen volna, ha a közös nyilatkozatot nem vennék szilárd kiindulási pontnak a további jó fejlődések irányában.

A szélső baloldali *Ce Soir* értesülése szerint az angol kormány azt kérte, hogy a francia-német nyilatkozatot csak a Chamberlain és Halifax látogatása után tegye közzé a francia kormány.

asztalához, hanem inast, annak pedig nem ad mindennap pecsenyét. Rántott leves, kenyér, főtt krumpli. A mester megmarkolja a térdeit, előeresztli vastag derekát s úgy harsog.

— Ennivaló? Nekem a moslékot dobták oda inasokoromban! Erted? Aztán itt minden megvolt, ne hazudozz!

A béresné csak markolja a gyerek vállát s nézi a pityeredő száját.

Megkérdi kapkodva:

— Aztán szólni akartál?

Csak a fejével int, hogy igen.

— Szólni? Hát elhagytad volna a helyedet? Iszen jó gyerek voltál te?

Akkor felugrik hirtelen a mester. Fogja a kemény tábsziját s odalép az asszonyhoz.

— Nem kell annyit okoskodni, szomszédasszony! Huzzon rá egy párat s nem szöki ez többször!

S már bele is nyomta a markába a szíjat. Szinte megperzselt a bőrt. Egészen megszedült már. Sikított lelkében a fia féltése, a jövője, a maga nyomoruságos élete. Markolta a szíjat s megkérdezte ropogó torokkal.

— Aztán hova akartál te szöknödni?

Nagy, nedves szemgyöngyök meredtek reá s nyílik a gyerek piros szája.

— Édes... anyámhoz...

Ugy ezalad ez neki a szívének, mint egy tüzes dárd. Fel se lehet mérni ekkora feszítő érzést a piros, tüzes anyaszívben. Csak emeli a karját, odadobja a mester asztalára a nehéz szíjat, hogy csörömpölnek a dikicelei, árjai s zuhogó sírás szakad a melléből.

Megmarkolja a fia forró kezét s vezeti ki-felé... Nekifordulnak a sáros utnak, egyenest a falujuk irányában. Erősen süpped a csizmájuk s hogy hallgatják cuppogását a feneketlen csendben, egyszerre bolondos, síró kacagás tör a torukuk. Kicsit megsuhannak fölöttük a jegenyők s egyre esorog az október könnye...

Marjalaky Tibor

Riport a delavári hazájából...

Beszélgetés egy képzett szakemberről az Érmellék gondjairól,
keserveiről és örömeiről

Székelyhid, november hó. Fáradtan áll meg a fűre motoros vonat a kis vidéki állomáson. Öreg nénikék kínálják kosarukban izlésesen „tálalt” szőlőjüket az átutazóknak. Székelyhidon vagyunk a híres érmelléki bortermelővidék központjában. Kocsik várják az utasokat az állomás háttámaszán. Messze van a község az állomástól. A beszédés kocsis a bakkon hátrafordulva föl hívja figyelmemet az állomástól néhány száz méternyire heverő gépkocsironcsra.

— Nagy szerencsétlenség történt itt, — magyarázza — három ember meghalt.

Nem kell magyaráznia, magam is emlékszem a néhány héttel ezelőtt is történt szerencsétlenségre. Elhajtottunk a gyászsemlékű sorompók alatt s bevallom, kicsit borzongat a hideg, amikor rá gondolkodom, hogy éppen ezen a helyen kapta derékba a tehergépkocsit a vasúti szerelvény. — Átbaktatunk az Er hídján. Kéves a víz a folyóban, de megnyugtat kocsisom, hogy van itt víz tavasszal „még sok is.”

Régi iskolabajtársam háza előtt állunk meg. Barátságos érmelléki vendégszeretettel fogad, nem tudja elképzelni, „mi szél” hozott engem erre felé.

— Az újbortól szeretnék riportot írni — világosítom fel jövőtelem céljáról.

— No erről azután csakugyan írhatok, de egyébről nem — mondja barátom — itt más újdonság nincs, csak az újbor. — Tőle tudom meg, hogy kihez kell fordulnom, ha szakszerű és értékes adatokat akarok kapni. — Nem-sokára már ballagunk is a hosszú Kágyi utcán Fábry Sándor földbirtokos kúriája felé.

A szőlőhegy pajtái között kedves völgyecskében fekszik a kúria. Dolgozószobájában, szakkönyvei között találunk Fábry Sándor földbirtokosra. Hosszú évek óta él itt a szőlőhegyen visszavonulva és szinte minden idejét a szőlő és a bor problémáinak szenteli.

Nagy érdeklődés a borral icánt

Kérésre beszélni kezd. Hangján, előadásán hallatszik, hogy valóban szívéhez nőtt az érmelléki szőlő- és bortermelés.

— Az idei termés úgy mennyiségileg, mint minőségileg kielégítő. Nagyobb termésünk is lett volna, de az elmúlt tél januárjában

egyetlen éjszaka a fagypontra alatti 24 fokra szállt a hőmérő higánya és ezen az éjszakán megfagyott nagyon sok gyenge szőlőfajta venyigéje. Ez a fagy egy negyedrésszel apasztotta a termést.

Azán nyár elején váratlan és heves peronoszpóra-járvány lépett fel. A hideg tavaszra hirtelen beköszöntött nyár szinte egy hét alatt lombbaborította a szőlőtövéket és éppen ebben az időszakban, amikor a hajtások a legzsengebbek voltak, akkor jött a peronoszpóra-járvány. Akik figyelemmel kísérték a szőlő fejlődését, azok idejében permeteztek. De sokan nem vették észre a hirtelen fellépett gombabetegséget, hiszen csak napokon fordul meg ennek a kártékony veszedelemnek tömeges terjedése.

— Ettől eltekintve egész nyáron szépen fejlődött a szőlő, csak nyár végén, augusztusban, a kiadás esőzések csökkentette ismét a termési lehetőséget, amennyiben a kevésbé ellenálló csemegeszőlők közül az eső következtében sok elrothadt. Ennyi kedvezőtlen körülmény

okozta azután, hogy a szokottnál valamennyivel kevesebb az idei termés, azonban minőségileg jóval felül van az átlagnál. Helyenként ugyan arról panaszkodnak, hogy élesebb, savanykásabb a bor, de ez csupán annak tulajdonítható, hogy a közvetlen szüret előtt elrothadt szőlőszemeknek már nem volt idejük megédesedni.

A bor egyébként keresett — folytatta Fábry Sándor földbirtokos. — Évek óta nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg az érmelléki borok iránt. Főképpen az óborok iránt, úgyhogy az érmelléki gazdák pincéiből már eltűnt az óbor. Akinek csak eladó óbora volt, kedvező árak mellett eladhatta. De a készletek kifogyásával sem szűnt meg az érdeklődés és most az újbort veszik meglehetősen áron.

A halálcaitelt magántermők

A direkttermő, vagy magántermő szőlőfajok sorsáról érdeklődtem ezután. Tudvalevő, hogy az érmelléki szőlők jelentős része ezzel van beültetve és hogy az illetékes hatóságok könyörtelen hadjáratot szándékoznak indítani a magántermők ellen.

„Nincs becsülete annak, aki a borral pancsol”

A borkezelésre terelődött ezután a beszélgetés, melynek során a következőket mondta a szakképzett földbirtokos:

— Ennek a vidéknek a borkezelési eljárását jónak lehet mondani. Szinte iskolázott pincemesterek bizonyulnak valamennyien, hiszen ez a tudomány körülbelül Nagy Lajos király óta száll itt apáról fiúra. Régi szőlőprések, bor- és szőlőkezeléshez szükséges edények legalább is eddig az időkig vezetik vissza az érmelléki bortermelést. És nálunk nincs becsülete annak, aki a borral pancsol. Mászóval: az érmelléki bortermelő gazda becsülete nem engedi meg, hogy különféle eljárásokkal, „édesítésekkel” satöbbivel változtasson a bor eredeti ízén. Legutolsó és legaljasabb embernek tartanák azt, aki ilyesmivel csak próbálkozna is. Borkezeléshez szükséges edényei mindig tiszták és áll a törvény, hogy: rendes gazda pincéjébe nem kerül víz. Tessék ezt úgy érteni, hogy magukat az edényeket, hordókat is borral és nem vízzel öblíti a gazda. Vagy például azt a legkisebb gyermek is tudja mifelénk, hogy a bornak nem szabad „darabban” lenni.

„Akinek szőlője nincs, annak semmije sincs”

Végül arra tért rá Fábry Sándor, hogy milyen nagy szociális jelentősége van az érmelléki szőlőtermelésnek:

— Az Érmelléken nincsenek szociális gondok, az Érmelléken nincs munkanélküliség — mondotta. — Ezt mind a szőlőnek köszönhetjük, mert munkát, kenyeret ad minden itt élőnek.

„Akinek szőlője nincs, annak semmije sincs” — mondják mifelénk — s valóban a vidék lakosainak nagy százaléka szőlőtulajdonos, legyen földművelő, iparos vagy hivatalnok. Azokat pedig, akik napszámomunkára vannak

Még nem kaptunk semmiféle rendeletet a magántermőkre vonatkozólag. — világosított föl Fábry Sándor földbirtokos —, azonban hivatalos helyről úgy értesültem, hogy rövidesen megjelenik, illetve életbelép a törvény, amely szerint ki kell dobunk a magántermőket. Örömmel fogjuk üdvözölni ezt a rendelkezést, hiszen csak javunkra és az érmelléki bortermelés föllendítésére fog szolgálni, csupán egy hibát látunk a tervezetben, azt, hogy a delavárit, vagy amint nálunk mondják: a delavárit, szintén a kipusztítandó szőlőfajták közé sorolják.

„Csak a delavárit sajnáljuk...”

— A delavári annyira bevált ezen a vidéken — folytatta Fábry Sándor —, hogy az „Érmelléki delavári” közismerten márkás bor. A magántermők elleni törvény főként azért készült, mert az illetékes közegek félnek a túltermeléstől. A delavári nem okozhat sohasem túltermelést, hiszen köztudomásúlag kevés, de finom bort ad. Ezen a vidéken pedig már valószínűleg specializálódott és ebből a fajtából tudnak a legjobb és legbiztosabb minőséget termelni.

Ellendül az összes gombabetegségeknek és vastag héját elkerüli a rothadás. És ami talán legfontosabb: a delavári szőlő borát a többi bor kétszeres árán lehet eladni.

Igy most, amikor a közönséges vegyesbor átlagos ára literenként 6 lei, a delavárit 12, 13 leiert veszik. Ezért nagyon sajnálunk, ha a magántermőkkel ki kellene pusztítanunk a kedves, megszokott és megszeretett delavárit is — fejezte be a magántermőkről szóló felvilágosítását Fábry Sándor földbirtokos.

„A szőlőskertek királynője”

Egy, esetleg két hordó lehet félben a pincében, a többinek tele kell lenni. Nagy megtiszteltetés az, ha a gazda a teli hordó borból kínál meg valakit s vegyen bár csak egy pohárral ki a teli hordóból, azonnal megtölti.

„A szőlőskertek királynője”

Nagy szeretettel, szinte tüzzel beszél Fábry Sándor a továbbiakban a szőlőről, mint gyümölcsről:

— Jelentős tételét adja el az érmelléki gazda szőlőtermésének: mint gyümölcsöt. Az érmelléki szőlő a szomszédos és a távoli szőlőnélküli vidékeken közkedvelt cikk és minden évben nagyobb és nagyobb mennyiséget szállítanak el. Sok új csemegeszőlőfajtát honosítottak meg az utóbbi időben, ami nagyban növeli a keresletet. Így az ősszel jelent meg az érmelléki piacokon „A szőlőskertek királynője” nevű szőlőfaj, mely az eddigi legnemesebb fajták keresztezéséből készült mesterségesen. És a különféle, gyakorlati úton tanult eljárásokkal az érmelléki szőlősgazdák a kései téli hónapokig is el tudják tartani a csemegeszőlőket.

utalva, itt állandóan találnak dolgot és a szőlő, bár sok munkát igényel, nem von el senkit a másirányú mezőgazdasági ágaktól, amennyiben minden munkája olyan időszakba esik, amikor a szántóföldeken nincs dolog.

— Szép és hasznos foglalkozás a szőlőtermelés — fejezte be Fábry Sándor földbirtokos — és reméljük, hogy az illetékes hatóságok is segítségünkre lesznek abban, hogy ne hagyjuk kipusztulni tőkéinket, okszerűen fejlesszük szőlőtermelésünket és visszaállítsuk az érmelléki bortermelést arra a nivóra, amelyen néhány évtizeddel ezelőtt volt!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Este és éjjel sok helyen köd és eső. Északon a hőmérséklet süllyed és több helyen éjjeli fagy várható.

MIRONESCUT JELÜLTÉK A BUCURESTI EGYETEM REKTORÁUL. Bucuresti. Saját tud. Az egyetemi tanárok egy csoportja Mironescut jelölte a bucaresti egyetem rektori méltóságára.

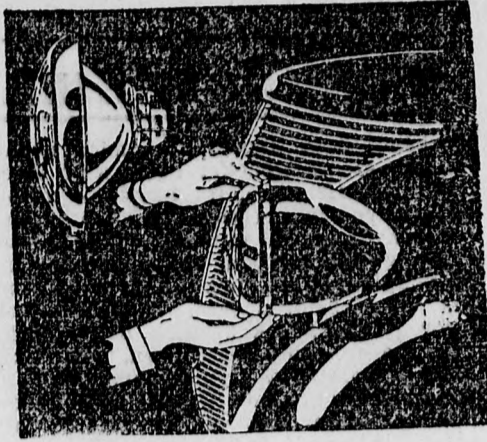
Nagyváradon megkezdtek a személyzeti adók szigorú ellenőrzését. Saját tud. Megirtuk, hogy a főlétesítők törődése elkerülése céljából a pénzügyigazgatóságon új rendszert vezettek be a személyzeti adók befizetésénél. Az új rendszerű adóbefizetések minden hó 10. és 25. között történnek meg, alfabetikus sorrendben. Különösképpen a nagyobb cégek nem respektálják ezt a rendszert és éppen erre való tekintettel a pénzügyigazgatóság személyzeti osztálynak főnöke újabb szigorú intézkedéseket léptetett életbe. Az intézkedés első lényeges része az, hogy a mai naptól kezdve üzemről-üzemre és üzletről-üzletre járva, megkezdtek a személyzeti adó befizetések szigorú ellenőrzését. Az ellenőrzéssel megbízott pénzügyigazgatósági főosztályosok ahol mulasztást tapasztalnak, bírságolási jegyzőkönyvet vesznek fel, megindítják az eljárást.

MEGOLDATLAN A KÉZDIVÁSÁRHELYI POLGÁRMESTERSÉG ÜGYE. Saját tud. Ismeretes, hogy a székely vidéken több városban, így Csíkszeredában és Sepsiszentgyörgyön is már hetekkel ezelőtt hivatalukba iktatták a magyar polgármester, illetve alpolgármestereket. Abban az időben Kézdivásárhelyen is tárgyalások kezdődtek ilyen értelemben, de megoldás még ezidőszereint sincs. A város székely lakossága várakozással kíváncsisággal néz a polgármesteri kérdés megoldása elé.

ELTEMETTEK KOLOZSVÁR EGYKORI RENDŐRFŐKAPITÁNYÁT. Kolozsvárról jelentik: Szerdán délután négy órakor helyezték örök nyugalomra a házsongárdi temetőben Hadady Endre dr., nyugalmazott rendőrfőkapitányt. A végítzességen megjelent a református egyház presbitériumi kara Vásárhelyi János püspökkel az élén, mert Hadady hosszú időn át presbitere volt egyházának. Képviselték magukat más társadalmi egyesületek is, amelyekben az elhunyt hasznos és tevékeny munkát végzett. A rendőrség egy rendőrszakkasszal képviseltette magát a temetésen. A ravatalnál Dedák Ferenc, monostori református lelkész mondott imát és gyászbeszédet, míg a régi barátok nevében Körössy Árpád búcsúzott Hadady főkapitánytól. A beszédek elhangzása után, nyugalmazott rendőrtisztviselők és rendőrök sorfala között haladt a gyászokosi a sír felé, ahol örök nyugalomra helyezték Kolozsvár derék, köztisztviseltesben álló egykori főkapitányát.

Eljárás indult egy illetéktelenül „házkutatást” végző szászhegyi asszony ellen. Csíkszereda. Saját tud. Brassai Ignác gyergyószászhegyi lakos megjelent az ottani csendőrségen és elpanakolt, hogy Veress Lajosné erőszakkal behatolt lakásába és „házkutatást” tartott. Nem hiányzik semmije, de nem tűrheti, hogy a házában idegen emberek kényük-kedvükre járkáljanak. A bevezetett nyomozás megállapította, hogy a feljelentés megfelel a valóságnak. A magánszorgalom-ból „házkutatást” végző asszony ellen bűnügyi eljárást tettek folyamatba.

NAGYOBB VILÁGOSSÁG

BOSCH fényező tükrökkel
keves pénzért:
utolérhetetlen teljesítmény!

Az eredeti amerikai tükrök behelyettesítése BOSCH fényerősítő tükrökkel — amely munkát pár perc alatt, csekély költséggel végrehajtható — jelentékenyen emeli fényezőjének világító erejét. Ez az átszerelés nagy mértékben lecsökkenti az éjszakai utazás veszélyeit. A BOSCH fénytükrök erős-de nem vakító-fényt ad. Kérje az Ön kocsija számára megfelelő tükröt.

LEONIDA & Co. és fiókjai-nál és az ország összes szaküzleteiben.

Vasúti gócponttá fejlesztik ki Nagybányát. Szatmár. Saját tud. Az államvasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy Nagybányát vasúti gócponttá fejleszti ki. A jövő év folyamán a bányaváros emeletes állomásépületet kap és sínparainak számát a duplájára emelik. Az építkezést már meg is kezdték. Tekintettel arra, hogy a munkálatokat sűrűsösen el kell végezni, a vasúti vezérigazgatóság intézkedésére, a pálya szabaddá tétele céljából, Szatmár és Nagybánya között két vonatjáratot szerda reggeltől beszüntettek. Ennek értelmében az a vonatpár, amely Nagybányáról reggel 8 óra 20 perckor, illetve Szatmárról 2 óra 12 perckor indult, a további rendelkezésig nem közlekedik.

A KATOLICIZMUS FEJLŐDÉSE AFRIKÁBAN. Az olasz katolikusok Maceratóban missziós kongresszust rendeztek, amelynek kapcsán Acquistapace afrikai missziós püspök érdekes beszámolót adott a katolikus missziókról Afrikában. Előadása szerint az újkori nagy missziós munka Afrikában 1830-ban kezdődött meg. Azóta a katolikusok száma 7 és félmillióra emelkedett. A missziók szolgálatában áll 3560 külföldi pap és 311 bennszülött. Munkájukat támogatja 2505 szerzelestelevő 320 bennszülöttel, továbbá 8533 külföldi szerzetesből 1984 bennszülöttel. A kereszténységre való előkészítés nagy munkáját 71 ezer hitoktató és 27.612 tanító végzi.

NAGYVÁRADON MEGSZÜNTETTÉK A VILLAMOSÁRAM KEDVEZMÉNYEKET. A polgármesteri hivatal közli a vonatkozó törvényekre való hivatkozással a következőket: Megszüntetjük 1938. december 1-ével a különböző közművelődési, jótékonyági, vagy más egyesületek és nyilvános intézmények számára engedélyezett mindentéle kedvezményeket a villanyáram szolgáltatások tekintetében. A városi villamosmű a jövőben semmiféle szolgáltatást, vagy anyagkiadást nem teljesít ingyenesen.

Coulondre,

Franciaország új nagykövete Berlinbe érkezett. A képen jobb oldalon látható.

MAGYARNYELVŰ KÉRVÉNYEKET IS ELINTÉZNEK A CSÍKMEGYEI VÁRMEGYEHÁZÁN. Csíkszeredáról jelentik: Az utóbbi időben több magyarnyelvű kérvényt adtak be a csíkszeredai vármegyeházára. Különösen azok részéről kerültek elő ezek a kérvények, akik az állam nyelvét nem bírják és panaszukat bizalmas formában akarták a megyefőnök elé juttatni. Victor Mihail ezredes-megyefőnök most annak közlésére kérte fel munkatársunkat, hogy a magyar anyven beadott kéréseket is elintézik, ha ahhoz a szöveg pontos román fordítása is mellékelve van és a kérvényt a törvényes bélyeggel ellátják. A csak magyar nyelven beadott kérvényeket nem veszik figyelembe.

Felszerelik a nagykarolyi tűzoltóságot. Szatmár. Saját tud. A legutóbbi nagy tűz alkalmával, amikor Nagykaroly legnagyobb műmalma égett le, a szakértők megállapították, hogy a nagykarolyi tűzoltóság felszerelését a legsürgősebben ki kell egészíteni. Nadolu Toma ezredes egy 2500 liter víz befogására alkalmas tűzoltógépkocsit rendelt, amelyet a gyár most adott át a város vezetőségének. A modern tűzoltó és locsolókocsi több, mint félmillió lebe került.

A világ leghidegebb helyei. Tudományos megállapítás szerint eddig a világon a legnagyobb hideget a Hama melletti Werchojansk városkában, Szibériában mérték. Tizenkétévi megfigyelés azonban a kis várost megfosztotta ettől a dicsőségtől, mert kiderült, hogy a hőmérő Werchojanskban a —70 Celsius fok alá sohasem esett, de van egy hely, ahol még ennél is hidegebb napok fordulnak elő. 1933-ban Oimekon szibériai városban meteorológiai intézetet állítottak fel, amely a szibériai helyeken állandó megfigyeléseket végzett. Oimekon Nyugat-Szibériában fekszik és itt elég gyakran —78 C fokot mértek. A városkában mintegy ezren laknak, de sem az emberek, sem az állatok, a lovak, tehének, iramszarvasok, egyáltalán nem szenvednek a hidegtől.

JÓSOROK, UTCAI FÉNYKÉPESZÉK CSAK KÜLÖN PREFERTUSI ENGEDÉLLEL DOLGOZHATNAK. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter rendeletet adott ki és eszerint a jóslásokkal foglalkozóknak, az utcai fényképezésnek, stb. az illető prefektusoktól kell működésükhöz engedélyt kérniük.

Új húsárak Nagykarolyban. Szatmár. Saját tud. Megirtuk, hogy a szatmár-máramaroszi-gei vasúti összeköttetés megszakadása következtében Máramaros, Szatmár és Szilágy megyékben 10—12 százalékkal estek az állatárak. Szatmár város vezetősége ennek következtében új húsárakat léptetett életbe, amelyek jóval alacsonyabbak az eddigieknél. A példát Nagykaroly város vezetősége is követte. Rendeletet adtak ki, amelynek értelmében a marha- és a sertéshús árát kilónként két leivel, a szalonna árát négy leivel leszállította. A borjúhús és a zsír ára változatlan.

Tűzoltó tanfolyam Háromszéken. Kézdivásárhely. Saját tud. Bucegi tartományban mindent megkezdtek a közösi tűzoltóságok szervezését. Ebből a célból Háromszék megyében is a sepsiszentgyörgyi katonai tűzoltóság parancsnoka tanfolyamokat tart. Az egyik ilyen tanfolyam Kézdivásárhelyen volt, ahol több, mint negyven községből gyűltek össze az újonnan kinevezett parancsnokok, akik tulnyomó többségben állami iskolai tanítók.

Zürichi nyitás. Párizs 11.49 háromnegyed, London 20.54 egynegyed, Newyork 440 hétnyolcad, Brüsszel 74.57 fél, Milánó 23.20, Amszterdam 239.85, Berlin 176.35, Prága 15.07 fél, Varsó 82.90, Belgrád 10, București 325.

„Itt a piros, ott a pirossal“ hathónapi fogházat nyert egy sipista. Csíkszereda. Saját tud. Még nem is olyan régen csapatostól lepték el a csíkszeredai vásárokat a sipisták. Ezek a minden hájjal megkent, lelkiismeretlen betyárok kis asztalokát hordozták a hátukon s szempillantás alatt keverni kezdték a kártyát: itt a piros, ott a piros — hol a piros? — kiabálták és mutogatták. Sok embert fosztottak ki. Többet öngyilkosságba is kergettek. A csíkszeredai vásáron Bodoki Gyula kolozsvári illetőségű sipista 6000 lelt, egy jó tehén árát esalta ki Solyom Gábor csíkszeredai gazda zsebéből az országos vásár kellős közepén. Feljelentés nyomán most fozlakozott az ügyel a csíkszeredai törvényszék és Bodokit család miatt hathónapi fogházra ítélte.

A MAGYVÁRADI NÉMETEK IS MEG-UNNEPLIK A KÖNYVNAPOT. A nagyváradi német konzulátus a következőket közli: Pénteken, november 25-én este 9 órakor a Katolikus Körben valamennyi Nagyváradon élő német összejövetele lesz, a németországi könyvhét alkalmából, amelynek ez a jellegje: „német könyvet a német otthonba“. Az esti összejövetelen Heinrich Eckmann németországi költő fog beszédet mondani. A német nyelv barátai szívesen látott vendégek. — Délután 5 órakor ugyancsak a Katolikus Körben, — egy kis német könyvkiállítás nyílik meg.

Ujabb két gyilkosságot vallott be az életfogytiglani fegyházra ítélt Berilla. Bucurestiből jelentik: Berilla, a véreskezű galati gyilkos elfogatása és későbbi elítéltetése annakidején nagy feltűnést keltett. Berilláról a vizsgálat folyamán megállapították, hogy hat gyilkosságot követett el. A bíróság nem talált a gyilkos számára enyhítő körülményt és ennek következtében Berillát életfogytiglani fegyházra ítélték. Berilla, ugylátszik, lelkiismereti furdalások hatása alatt néhány héttel ezelőtt a vizsgálóbíró elé kéredezkedett, akinek elmondotta, hogy a terehere rótt hat bűncselekményen kívül még egy hetedik gyilkosságot is elkövetett, amelyet annakidején a rendőrség nem nyomozott ki. Berilla bucarestiben jelentéssel tegnap ismét kihallgatásra jelentkezett és ezúttal a nyolcadik gyilkosságát vallotta be, amelyről a hatóságoknak az akkori vizsgálat folyamán szintén nem volt tudomásuk. Elmondotta, hogy 1935-ben Bucurestiben, a Pantelimon-utcában megölte Ciupitu Dumitru kereskedőt, akít ki is rabolt. A rablógyilkos legujabb vallomása a vizsgálóbíró előtt jelezőkönyvet vettek fel.

Ha az egyik társ nem becsületes. Csíkszereda. Saját tudósítónktól. Tóbiás János marmarosi és Müller Albert szatmári illetőségű munkások az egyik felsőháromszéki kőbányában dolgoztak. Különösen Müller mindent garast a fogához vert, mielőtt kiadta volna, hogy otthon hagyott családja részére minél több pénzt küldhessen sovány keresetéből. Közben arról értesültek, hogy a csíki, de különösen a csíkmadéfalvai kőbányákban keresik és jobban fizetik a munkásokat. Munkahelyükön felmondtak a fizetésüket felvették s gyalog Csíkmadéfalvára indultak. Csíkszeredán alaposan felöntöttek a garatra, majd a határban elaludtak. Tóbiás ébredt hamarabb fel. Mélyen alvó társa zsebéből 1.500 lej készpénzt ellopta. Csíkmadéfalván, duhaj mulatozás közepette fülte le a csendőrség. A munka- és sorstársát lelkiismeretlenül kifosztó embert felévi elzárásra és 2.000 lej pénzbírságra ítélte a törvényszék.

Temetés. M. Lunkán Anna 24 éves korában Roit községben meghalt. Temetése november 25-én lesz az ottani temetőben. (Caritas.)

Megüresedett két tagsági hely a „Nemesek és urak nótás klubjában“. Londonból jelentik: Lord Daresbury halálával és Sir Thomas Comyn Platt lemondásával megüresedett két hely London legexkluzívabb klubjában. Az 1761-ben alapított „Nemesek és urak nótás klubjának“ mindössze husz tagja van s ezek csak a társadalom legelőkelőbb rétegeiből kerülhetnek ki. Lordok, főbírák, tábornokok vannak a tagok sorában. Esténként összejúlnak egy westendi étteremben s az elnök felszólítására mindegyik tag köteles egy dalt elénekelni. Akinek énekelni nincs kedve, egy fontot fizet a klub pénztárába, így válthatja meg hallgatását. A vacsora végén az összes tagok kardalokat énekelnek. Az évi tagdíj a múlt század végéig 25 font volt, akkor 5 fontra szállították le.

NAGYARÁNYU ROBBANÁS GENOVÁBAN. Genovából jelentik: A városban folyó munkálatoknál hatalmas arányú robbanás történt. A robbanás ereje négy embert megölt, kilencet súlyosan megsebesített.

BEKULDOTT HIREK

A borbándi nagy napok. Borbándon népmisítő volt. A szentbeszédet P. Szabó Robert nagyszabedni szentferenczei házfőnök tartotta. És pedig két nyelven, magyarul és románul, hogy a helyi viszonyok szerint mindkétnek lelki szükséglete kielégülést nyerjen. A belsejében megrenovált templom kicsinynek bizonyult a római katolikus hívek befogadására, különösen azért, mert a görög katolikusok közül is nagyon sokan vettek részt a missziós beszédeken, papjukkal együtt. Bár a szomszédos Gyulafehérvárról is jött kíséret pap, Jellmann Gyula igazgató, még sem tudtak az összes gyónásra jelentkezők mind sorra kerülni a misszió befejezéséig. Missziós emlektől a szokásos missziós kereszt helyett a borbándiak felállították a katolikus iskola udvarának sarkában egy szomorú fűzfa lehajló ágai alá a Szent János-szobrot, amely ezelőtt a gyulafehérvári felső várkapu előtt állott évtizedek óta, s amelyet a borbándi plébános illetékes köröktől elkérték megkapott. A misszió feledhetetlen jelentése volt, amikor a végén a helyi plébános megköszönte a saját és a hitközség nevében a missziós páter eredményes fáradozását s aztán ott az oltár színe előtt a plébános és missziós atya öszszeöleltek. Némán könnyező szemek árulták el, hogy mindannyiuk nevében beszélt és ölekezett az a papjuk, aki huszonöt éves papságának évfordulója alkalmával ezt a missziót óhajtott ajándékolni emléktől adni híveinek.

A gyergyószentmiklósi Római Katolikus Népszövetség műkedvelői Csíkszeredán. Saját tud. A gyergyószentmiklósi Római Katolikus Népszövetség keretében évek óta fáradoztak lelkesedéssel dolgozó kintinő garda nagy sikerrel vitte színre a „Marica grófnő“ című operettet. Az előadást többször meg kellett ismételn. A siker arra ösztönözte a műkedvelői gárdát, hogy a megyeszékhelyen is mutassa be a darabot. Csíkszereda közönsége nagy szeretettel fogadta a szomszéd város város műkedvelőit. Így is van rendjén. Mielőbb meg kell valósítani a szoros és elválaszthatatlan kulturkapcsolatokat a városok és falvak között is. Ezt a gondolatot fejtette Csibi Lajos író, a gyergyói műkedvelők vezetője — bevezető beszédében. Lőrincz Viola, Gaál Ketti, Nagy Piroška, Szakács Manvi, Málnási Erzsébet, Pál Mariska, Magyar Irénke, Leonold Bózsika, Blánessi Gizella, Strasser József, Szentpéteri Kálmán, Ifj. Zárug János, Zárug Aladár, Portik Lajos és Medve Sándor kintinő alakításukkal bizonyították a gyergyószentmiklósi műkedvelés célszerűen halad a fejlődés útján s nemcsak vállalja, hanem be is tölti a rá váró feladatokat.

Az Aranyvirág operett műkedvelői előadásban kerül színre Tordán. Huszka-Martos bájos zenéjű operettjét a lelkes tordai műkedvelő garda nagy ambícióval tanulja és közelebről előadja jótékony célra. A legjobb műkedvelőkből álló együttes érdemes kultur-munkáját Bethlen Mária grófnő, az előadás fáradoztalan rendezője irányítja.

Meghalt Vak Gyula

Harminc esztendeje éppen, hogy Nagyváradról „a diadalmas indulások városából“ a Holnaposok mozgalma kiindult s megszületett az az irodalom, amelyről megteremtői azt vallották: ez a „holnap“ dala. Akkor még csak kevesen hittek bennük s alig néhányan bíztak abban, hogy ez a költészet valóban megéri a holnapot. Ma azonban mindenki tudja már: megértte. Sőt megért ennél többet is. Beérkezett az örökkévalóságba.

Ennek a halhatatlan költészetnek, amelynek hurjait Ady Endre, Juhász Gyula, Emőd Tamás, Dutka Ákos és társaik pendítettek meg akkoriban, egyik ihletője Vak Gyula volt. Vak Gyula, a ven hegedűs, aki „hajnalokba nyúló éjszakákon at“ muzsikált a „holnap“ költőinek és a körük sereglett fiataloknak, akik az öreg cigány hegedűje mellett szöttek terveiket, álmait.

„Ady ur“ és költőtársai évtizedekkel ezelőtt elkerültek már Nagyváradról, aztán — amint tudjuk — meg messzebb költöztek innen, miközülünk. Ady Endre 1910-ben, Juhász Gyula 1937-ben, Emőd Tamás pedig alig másfél hónappal ezelőtt „hallgatott el“ mindörökre és tért meg a nagyváradi anyaföldbe.

Most elhallgatott, elment utánuk Vak Gyula is. Mintha csak érezte volna: nem érdemes már itt léteznie a váradi utcákon, hiszen többen, sokkal többen vannak, azok közül, akik őt szerették és akiket ő szeretett: az örök dal és muzsika mennyei birodalmában.

Az öreg cigány már hosszú idő óta betegeskedett. Nagyobb vendéglőkből mind kisebb és kisebb kocsmákba került.

Lecsuszott? Nem. Csak a pénz csuszott el lassacskán. Csak a pénz hagyta el a bohémvilág fiataljait, mint ahogy elhagyta lassanként minden, amit valamikor úgy neveztek, hogy „álmodozás“ és „romantika“.

Nem csoda, ha Vak Gyula megunta ezeket a jazzdobos időköt, nem csoda, ha odatűnt immár, ahova a régi napok. Szegényen halt meg, illón és híven ahhoz, amit egész életén át szolgált: illón és híven a művészethez.

És ezzel tulajdonképpen el is mondottunk róla mindent, amit följegyezni érdemes. A többi már csak formáság, külsőséges adat.

Egy lakás cím: Calea Victoriei 83. Itt halt meg.

Egy nap és egy óra dátuma: esütörtök reggel fél hét. Ekkor érte utól a vég.

Es egy szám: 62. Hatvankét éves volt.

S végül a neve: Boros Gyula.

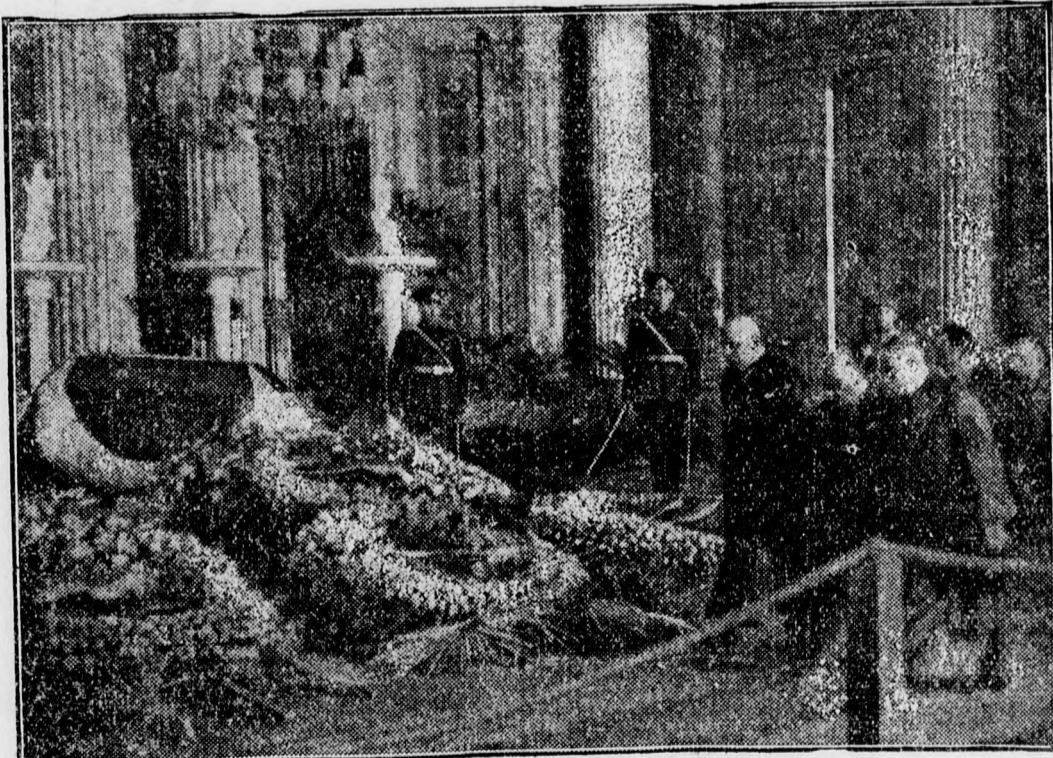
Mert így hívták. Az igazi neve — amit csak kevesen tudtak — Boros Gyula volt. A

„Vak Gyula név“ — amint mondani szokás — csak úgy „rajta ragadt.“ Vaknak nevezték, mert a két szemét szürke fátyol borította. Vaknak nevezték, egyszerűen azért, mert „vak“ volt.

Pedig többet látott, mint sokan azok közül, akik vaknak nevezték. „Látta“ a holnaposok indulását, „látta“ megszületni azokat a verseket, amelyeknek, nagyjából csak

kutatói és méltatói vannak ma már, s azonban tanuja, talán leghívebb és legmegbízhatóbb tanuja volt.

Horváth Imre.

Kemal Atatürk
rayatala a török köztársasági palotában.

SZÍNHÁZ

Hetenként csak háromszor játszhat Szatmáron a magyar színtársulat

Szatmár. Saját tud Mihályi Károly színtársulat, aki társulatával jelenleg Nagyváradon tartózkodik, kérvényt adott be a szatmári prefektúrának, hogy Szatmárra színjátszási engedélyt kapjon. Az illetékes tényezők a színtársulat kérését csak részben teljesítették. A társulat december 2-től december 26-ig játszhat a megyeszékhelyen, de csak pénteken este, szombaton délután és vasárnap este tarthatnak előadást.

Az első erdélyi film nagy sikere

„Uz Bence” meghódította a budapesti közönséget

Budapestről jelentik: Most volt az első igazi film bemutatója. Uz Bence az erdélyi havasok fia, aki pajtáskodik, barátokozik az erdő fáival, a mező virágaival, a medvével, a mókussal, az őzikével, kilépett Nyírő József nagyszerű könyveinek lapjairól és megelevenedett a mozik vásznán. A ravasz, furfangos, de mindig egyenes, becsületes székely-magyar típus filmhős lett és örömmel kell megállapítanunk, hogy ez a filmhős szebben, jobban, okosabban beszél magyarul, mint a magyar filmhősök eddigi hosszú sora.

Nem akarjuk elmondani itt az Uz Bence filmjének tartalmát, nem is az az érdeme a filmnek, hogy meséjében érdekes, hanem az hogy igazi magyar levegőt hoz a vászonra, a magyar lélek szólal meg minden jelenetében és azt az összhangot, amely a szereplők és a külső tájak, a szereplők és a cselekmény, de főleg a szereplők és a közönség között nem mindig volt megtalálható a magyar filmek előadásain, ez a film maradéktalanul hozza.

Ebben pedig sok mindenkinek van érdeme. Erdeme ez elsősorban Nyírő Józsefnek, a kiváló írónak, aki Uz Bencében a magyar Peer Gyntöt, a lelkes, becsületes, de fellegekben járó idealista és idealizmusában néha túlzásokba csapó magyar típusát rajzolta meg. Erdeme másodsorban Orbók Attilának, a forgatókönyv jeles írójának, érdeme ezenkívül Csepreghy Jenőnek, a film rendezőjének, aki — bár kissé lassú tempót diktált — szép, mozgalmas és művészi képekbe állította be Uz Bencét, továbbá Eiben Istvánnak, aki mind a szereplőket, mind a díszleteket, mind pedig a gyönyörű erdélyi tájakat művésziessé örökítette meg. És végül érdeme a szereplőknek, elsősorban Jávor Pálnak, aki talán ebben a filmben találta meg legjobban a saját egyéniségét. A többi szereplő közül Bördy Bella, Mály Gerő, Szilassy László, Bihary József, Olvedy Zsóka, Tomp a Sándor érdemelnek elismerést.

A film nagy sikeréhez természetesen hozzájárult Kántor úr, a híres medve is. A négy lábú főszereplő jelenetein sokat mulatott a közönség, amely a legteljesebb elismeréssel fogadta az új irányt, új fejlődést, új haladást jelentő kitűnő magyar filmet.

Üvegipari kongresszus lesz Berlinben

V. V. — Berlin. 1939-ben Németországban tartják meg a 3. nemzetközi üvegkongresszust. A kongresszust ünnepélyes keretek között Berlinben fogják megnyitni, majd pedig a résztvevők a német üvegipart fogják meglátogatni. A sziléziai és keletbajor üvegipar megtekintése után Münchenbe mennek, ahol a kongresszust ugyancsak ünnepélyesen befejezzék. Ez alkalommal a müncheni Deutsches Museum technikai osztályában az üvegyártás történelmi fejlődéséről szerezhetnek ismereteket, mert ebben a múzeumban olyan üvegtárgyakat őriznek, amelyeket az asszíriai ásatások alkalmával találtak és amelyek 4000 évre visszamenőleg igazolják, hogy az emberiség már akkor is ismerte az üvegyártás titkát.

Ki kérhet kényszeregyezséget az új kereskedelmi törvény értelmében

Bucurestiből jelentik: Az új kereskedelmi törvény behatóan foglalkozik a kényszeregyezés és a csőd kérdésével. Kényszeregyezséget kereskedő csak a következő feltételek mellett kérhet: 1. A kereskedő legalább három éves bejegyzett cég kell legyen. 2. A hitelezőknek legalább 50 százalékos kvótát kell felajánlani. 3. A kvótát két éven belül kell kifizetni a régi törvény öt éves határidőjével szemben. 4. A kereskedő adjon olyan reális biztosítékokat, amelyek garantálják a kényszeregyezés végrehajtását. 5. Be kell mutatnia az utóbbi három évről pontosan vezetett üzleti könyveit, hitelezői és adóai névsorát, a mérleget, a nyereség- és veszteségszámlát, valamint a személyi kiadások listáját. A törvény mindezen adatok alapján bírálja el, jogos-e a kényszeregyezési

kérelem, vagy sem. A kényszeregyezés megadása fölött nem a törvényszéki elnök, hanem a törvényszéki tanács dönt és határozata ellen a táblához lehet fellebbezni. (Egyik lényeges intézkedése az új törvénynek az a szakasz, amely jogot ad a törvényszéknek arra, hogy a kényszeregyezési eljárás bármely szakaszában kimondja a csődöt az esetben, ha a kereskedő rosszhiszeműsége beigazolódik.) A törvény 676. szakasza értelmében a hitelezőknek jogukban áll teljes követelésük kifizetését kérni, ha a kényszeregyezésben volt kereskedő időközben olyan javakat szerzett, amelyekből tartozását kiegyenlítheti. Az új törvény értelmében csőd csak kereskedő, vagy kereskedelmi társaság ellen kérhető.

„Az angol madár nem kerülhet kalitkába...”

Beszélgetés Pulleine kapitánnyal a tökéletes angol állatvédelemről

Budapest, november hó. Utólréhetetlen az angolok udvariassága. Néhány nappal ezelőtt Budapestre érkezett az angol királyi állatvédő egyesület egyik vezetője, H. W. Pulleine kapitány. Szállodájának halljában beszélgettünk vele. Az első mondat, amit H. W. Pulleine kapitány ismerkedési kézfogásunk után mondott, így hangzott:

— Nem gondolja, hogy mi kegyetleneknek tartjuk magukat, ne gondolja, hogy az a véleményem: Magyarországon nem törekednek fokozott állatvédelemre. Én csak azért jöttem, hogy tanácsokat adjak. Szeretném az állatvédelem terén szerzett tapasztalataimat közölni a magyar állatbarátokkal. Sir Robert Gower tanácsára jövök.

H. W. Pulleine azt akarja tanácsolni az állatvédőknek, hogy szervezkedjenek meg alaposabban. Csak így lehet eredményt elérni.

— Az angol parlament egymásután szavazza meg az állat védelmét szülő szolgáló törvényeket. Kivétel nélkül valamennyit az angol állatvédő egyesület kérésére terjesztik be. Ha nem lenne olyan kitűnően megszervezve az angol királyi állatvédelmi egyesület, nem tudnánk olyan hatásosan küzdeni.

EMBEREK ÉS ÁLLATOK.

— Angliában minden emberről gondoskodnak, — finom mosolyt látok a kékszemű, elégtáns angol kapitány arcán, — ezt csak azért mondom, mert európai körutam során sokan megkérdezték tőlem, hogy a mai időkben miért nem tördöm inkább az emberekkel. Hála Istennek, számos egyesületünk gondoskodik az arra szorulókról.

— En az állatokról szeretnék gondoskodni. Az elmúlt esztendőben 250.000 állatról gondoskodott az angol állatvédő egyesület.

— Kétszázötven felügyelőnk dolgozik Londonban. Nincs más dolguk, mint az utcákat járni — kerületi beosztásuk van — és figyelni, hogyan bánnak az emberek az állatokkal. Az angol állatvédőegyesület egyenruháját viselik, hasonlít a ruha az angol rendőréhez — és ha valami állatkinzást tapasztalnak, azonnal közbelépnek és megindul a szigorú eljárás az állatkinzók ellen.

NEGYVEN EMBERTŐL ELVETTEK A KUTYÁJÁT.

— Az utóbbi két hónapban negyven embertől vették el kutyáját, mert rosszul bánt vele. Ha a bírósági tárgyaláson bebizonyosodik, hogy valaki rosszul bánt a kutyájával, azonnal elveszik tőle és nem kap többet kutyátartási engedélyt.

— Szigorúknak kell lennünk a mai felnőttekkel, mert azokat gyermekkorukban még nem

figyelmeztették az állatokkal való emberséges bánásmód fontosságára. De biztos, hogy a következő generációval már nem kell semmi megtorlást alkalmazni. A mai gyerekeket iskolában, filmekkel tanítják, a mi kívánságunkra, az állatvédelemre.

MADÁR A KALITKÁBAN.

Büszkén beszél további állatvédelmi reformokról az angol kapitány:

— Angol madár nem kerülhet kalitkába. Törvényt hoztak ez ellen. Akinél mégis találnak kalitkába zárt madarat, súlyosan megbüntetik. A madár szabadságra született, elpusztul a fogságot jelentő kalitkában. De vannak fogságra született madarak is, olyanok, amelyek évszázadok óta mindig fogságban éltek. Hogy még ma se pusztultak ki, azt bizonyítja, hogy azok el tudják viselni a fogságot.

Ápréhírdetések

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás

előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barteri 5. szám. Pozany-telep.

Eutorozott

utcai szoba kiadó. — Nagyvárad, Nic. Jigaltea 11-A.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

3 szobás, hallos lakás, konyhával, előszobával, pincelakással, mellékhelyiségekkel és kerttel. Nagyvárad, Str. N. Zigre 47.

Törvényszék

mellett legmodernebb maganház 4 szobás összkomforttal 600.000 leiért nagyon sürgősen eladó. Horváth ingatlanroda, Nagyvárad, Blv. Regele Ferdinand 16. szám

Eladó

egy nutria bunda, magasabb termetre. Nagyvárad, Cuza Voda-utca 62. szám. Kapu alatti balra.

Allást keces

szavanként 1 lei

Házvezetőnőnek

ajánlkozik perfekt főzőnő, vidékre is. Burikné, Nagyvárad, Str. Simeon Barnutiu 30.

Jól

főző szakácsné vidékre is elmenne. Kovács Ágnes, Nagyvárad, Strada Tache Jonescu 31.

Különféle

szavanként 3 lei

Értesítés

Műhelyemet athelyeztem Nagyvárad Piata Mihail Viteazul 7. sz. alá. Kelemen köszörős.

LEGUJABB

Bizalmas államokmányok tüntek el a csehszlovák külügyminisztériumból

Angol és francia lapok megkezdték a közlésüket. — A cseh lapok Benes volt elnököt vádolják az iratok eltüntetésével

Prágából jelentik: A cseh lapok nagy cikkeiben számolnak be bizonyos titkos okmányokról, melyek eltűntek a külügyminisztériumból. Az eltűnés úgy derült ki, hogy ez okmányok egyrészenek a fordítását angol és francia lapok közölni kezdték. A közlések a volt Benes-korszakot kívánják védeni. A cseh lapok állítása szerint ugyanis a kérdéses okmányokat rosszul fordították le, a szöveget eltorzították egész mondatokat fűztek hozzá és ilyen téves illetve megtévesztő szövegek jelen-

tek meg a francia és az angol lapokban. A cseh lapok szigorú vizsgálat megindítását követelik abban az irányban is, hogyan kerültek ezek az okmányok a francia és az angol lapokhoz. Az okmányokból ugyanis csak néhány példány volt, s ezek is mind vezető hatósági személyek kezében, többek között Benes Eduard volt köztársasági elnökénél is. A lapok nyíltan hangoztatják azt a vádjukat, hogy a volt köztársasági elnöknek szerepe van ebben az ügyben.

A magyar képviselőház üléseit Horthy kormányzó november 30-ig elnapolta

A budapesti egyetemi ifjuság tüntet Imrédy miniszterelnök mellett és a „Népfront” ellen

Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt 8 órakor nyitotta meg a képviselőház gyűlését Korniss Gyula elnök. Imrédy Béla miniszterelnök kormányzói kéziratot adott át az elnöknek a ház előtti felolvastatásra. A kormányzói kézirat a ház üléseit november 30-ig elnapolta. A képviselők hosszas éljenzéssel fogadták a kormányzó intézkedését. Ezzel a ház ülése véget ért.

Az ellenzéki képviselők az ülés befejezése után sem távoztak a házból, hanem helyükön maradtak. A kormánypártiak ezzel a kiáltással szólították távozásra az ellenzékiet: Kifelé a Népfronttal.

A képviselőház üléseit megelőzően a kormánypárt még értekezletet tartott, melyen

Imrédy miniszterelnök bejelentette, hogy a kormányzónál felajánlotta a kormány lemondását, de a kormányzó csak a vezető politikusok meghallgatása után fog dönteni, vajjon elfogadja-e a lemondást, vagy a kormányt a parlamenti helyzet tisztázásáig megbízta az ügyek továbbvitelével. Imrédy kérte továbbra is a párt kitartását. A pártértekezlet erre egyhanguan bizalmat szavazott Imrédynek és kormányának.

Budapestről jelentik: Az egyetemi ifjuság nagyarányú tüntetést rendezett Imrédy miniszterelnök mellett. Hatalmas tömeg gyűlt össze az országház előtt s „Vesszen a Népfront”, „Vesszen Sztranyavszky” kiáltásokkal tüntettek. Azután küldöttséget menesztettek Imrédyhez és biztosították őt a legteljesebb bizalmukról.

A francia-német nyilatkozat befolyása a párizsi angol-francia tárgyalásokon

A szélső baloldal panaszol, hogy Párizs ismét meghajlott Berlin előtt

Párizsból jelentik: A közvélemény meleg fogadtatásban részesítette az angliai minisztereket. Egyébként csütörtök délelőtt az általános nemzetközi helyzetet vitatják meg a két ország miniszterei és általános vélemény szerint már erre a vitára is befolyással lesz a francia-német közös békenyilatkozat. A Figaro szerint a tárgyalások során mégis szóba fog kerülni a gyarmatok kérdése. Ugyanez a lap örömet fejez ki a francia-német közös nyilatkozat felett, azonban utána teszi, hogy a nyilatkozat igazi értéke csak Hitler jövődö tetteitől függ. A szélső baloldali lapok a francia-angol tengely meggyöngyítésére való kísérletet látnak a francia-német közös nyilatkozatban, amellett a

francia kormány újabb meghajlásának tartják a német külpolitikai irány előtt.

ÁLTALÁNOS SZTRÁJK KEZDŐDIK PÉNTEKEN.

Párizsból jelentik: Franchon, a szakszervezeti szövetség helyettes titkára kijelentette, hogy a Reynaud-féle törvényrendeletek ellen pénteken megkezdődik az általános sztrájk. A munkásvezér szerint ez a mozgalom fölül fogja múlni az összes eddigi sztrájkokat és kiterjed minden foglalkozási ágra, még a tisztviselőkre is. A kormány egyébként betöltötte a kommunisták és a szociáldemokraták tömeggyűlését, amelyet szombaton akartak megtartani.

Ciano gróf Varsóban

A német birodalmi álláspont megbeszélése a kárpátaljai orosz föld kérdésében. Ruszinszko fővárost keres

Rómából jelentik: Ciano gróf olasz külügyminiszter december 12-ikén utazik Varsóba.

Varsóból jelenti a Curentul: Moltke itteni német követ Berlinbe utazott, hol hosszabb megbeszélése volt Ribbentrop külügyminiszterrel. Diplomata körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek a megbeszélésnek. Ennek a folyamán különösen azt vitatták meg, hogy mi legyen a német birodalom jövőbeli megtartása a kárpátaljai orosz föld hovátartozása kérdésében.

Kassáról jelentik: A kárpátaljáról érkező közlések szerint a ruszin kormány a maga székhelye áthelyezése kérdésével foglalkozik. Előbb Huszt nagyközséget jelölte ki Ruszinszko székvárosának, majd Nagyszőlőst minősítette új fővárosul. Legújabb Nagymihály község az, ahová Ruszinszko székhelyét átvinni akarják. Ez utóbbi tervet azonban nagyon ellenzi a szlovák kormány, mert a szlovákok attól tartanak, hogy a Nagymihályra való telepedés a ruszinok javára és a szlovákok kárára határeltolásokat tenne szükségessé.

A zsidó menekültek ügye Szovjet-Oroszországban, Lengyelországban, Havannában és Mexikóban

Párizsból jelentik: A „Matin” moszkvai értesülése szerint a szovjet kormány elhatározta, hogy a zsidó menekültek ügyével a jövőben nem foglalkozik. Moszkva ezt a döntést a titkos rendőrség főnökének és a harmadik internacionale főtitkáranak tanácsára hozta.

Londonból jelentik: A lengyel nagykövet közölte Cadogan külügyi államtitkárral a lengyel kormány óhaját, hogy tekintettel a nemrég Németországból Lengyelországba kiutasított zsidókra, emelje fel a palesztinai bevándorlási kontingenst.

Havannából jelentik: Leredó elnök rendeletben felhatalmazta a konzuli hivatalokat, hogy a bevándorlási törvénynek megfelelően vizummal lássák el az európai zsidók utleveleit. Kubába csak azoknak a zsidóknak engedik meg a beutazást, akik jó egészségi állapotban vannak és vagyonnal rendelkeznek.

Mexikóból jelentik: Garcia belügyminiszter kedd este újból leszögezte a kormány álláspontját a zsidó kérdésben. Hangoztatta, hogy ameddig külföldön élnek mexikóiak, mindaddig ez sem lehet a zsidók letelepedési engedélyéről.

A KÜLFÖLDI ÁLLAMPOLGÁRSÁGU ZSIDÓK NEM FIZETIK A NÉMETORSZÁGBAN KIRÓTT EGYMILLIÁRDOS BIRSÁGOT

Berlinből jelentik: A pénzügyminiszter kiegészítő rendeletet adott ki a zsidók engesztelő bírságfizetéséről. Ennek értelmében a német állampolgárságu zsidók egymillió márká értékű vagyondézemat kötelesek fizetni, idegen állampolgárságuak mentesülnek a dézsma alól. Fizetnek ugyisintén azok is, akiknek vagyona alatta áll az ötezer márkának. A dézsma a vagyon husz százalékát jelenti és négy részben fizetendő ki.

Mozgósínházak műsora:

APOLLÓ: MARCO POLO KALANDJAI Gary Cooper.

DORIAN francia filmesemény: TARAKANOVA HERCEGNŐ „Két cárnő”. Főszerepekben: Annie Vernay és Pierre Richard Wilm.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT